

VYBRANÉ KAPITOLY ANALYTICKÉ ČÁSTI STŘEDNĚDOBÉHO PLÁNU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB LIBERECKÉHO KRAJE

Objednatel: Liberecký kraj, odbor sociálních věcí, bezpečnosti a problematiky menšin

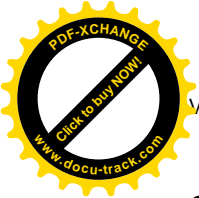
Zhotovitel: ARR-Agentura regionálního rozvoje, spol. s r.o., Liberec

Řešitelé: RNDr. Robert Rölč, Ph.D.

Marek Pšenička

Obsah:

Sociálně-demografická analýza obyvatelstva Libereckého kraje (VS 5)	2
Obecná charakteristika Libereckého kraje	2
Demografická analýza	5
Populační vývoj	6
Porodnost	6
Úmrtnost	8
Přirozený přírůstek	11
Migrační přírůstek	12
Celkový přírůstek	12
Věková struktura obyvatelstva	13
Sňatečnost	15
Rozvodovost	17
Potratovost	17
Typologie obvodů POÚ podle demografických ukazatelů	18
Projekce vývoje obyvatelstva	22
Ekonomická analýza	24
Ekonomická aktivita obyvatelstva	24
Nezaměstnanost	25
Tabulková příloha:	27
Mapová příloha:	33
Literatura:	40
Programy Strukturálních fondů EU pro sociální oblast (VS 12)	41
Literatura:	43

Sociálně-demografická analýza obyvatelstva Libereckého kraje (VS 5)

Obecná charakteristika Libereckého kraje

Liberecký kraj se nachází na severu České republiky při hranicích s Německem a Polskem. Délka hranice s Polskem (Dolnoslezské vojvodství) činí asi 130 km, délka hranic s Německem (spolková země Sasko) asi 20 km. Na západě kraj sousedí s Ústeckým krajem, na jihu se Středočeským krajem a na východě a jihovýchodě s Královéhradeckým krajem. Společně s kraji Královéhradeckým a Pardubickým tvoří region soudržnosti NUTS II Severovýchod. Krajské město Liberec se nachází vzdušnou čarou asi 85 km na severoseverovýchod od Prahy. Svoji rozlohou 3163 km² (4,0 % z rozlohy ČR) je Liberecký kraj (s výjimkou Prahy) nejmenším v České republice. Ke 31.12.2006 žilo v Libereckém kraji 430 774 obyvatel (4,2 % obyvatel ČR), je tedy po Karlovarském kraji druhým populačně nejmenším. Svoji hustotou 136 obyvatel/km² je však šestým nejhustěji zalidněným v ČR a mírně překračuje průměrnou hustotu zalidnění pro ČR 130 obyvatel/km².

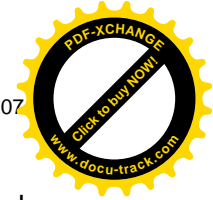
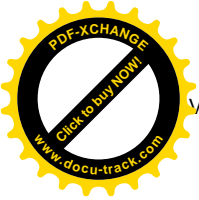
Nejvyšším bodem kraje je krkonošský vrchol Kotel (1435 m n.m.), nejnižším pak místo ve Frýdlantském výběžku, kde řeka Smědá opouští Českou republiku, které leží 208 m n.m. Krajem prochází rozvodí mezi Baltským a Severním mořem. Severní část kraje je odvodňována do Nisy a Odry a tedy do Baltského moře, zbytek kraje do Labe a tedy do Severního moře. Liberecký kraj má ze všech krajů nejnižší podíl orné půdy a nejvyšší podíl lesní půdy na celkové rozloze. Nachází se zde 6 velkoplošných chráněných území. Liberecký kraj má převážně průmyslový charakter. Významnou pozici zde zaujímají průmysl skla a bižuterie, výroba a zpracování plastů, strojírenství a odvětví zpracovatelského průmyslu s úzkou vazbou na výrobu automobilů. Tradiční textilní průmysl v důsledku výrazného útlumu postupně ztratil a nadále ztrácí své významné postavení. V zemědělství jsou hlavními plodinami obiloviny a pícniny v návaznosti na chov skotu.

Osa Praha- Turnov- Liberec je v rámci České republiky sekundární rozvojovou osou. Zároveň je významně zatíženou dopravní tepnou s dobudovaným kapacitním silničním spojením (silnice R10 a R35). Kromě ní představují důležité urbanizační či spojovací osy i další komunikace:

- I/9 Praha – Mělník – Dubá – Zahradky – Česká Lípa – Nový Bor – Rumburk/Varnsdorf –SRN (Neugersdorf, Bautzen)
- I/13 Děčín – Česká Lípa – Nový Bor – Jablonné v Podještědí – Liberec – Frýdlant – Habartice – Polsko (Zawidów, Zgorzelec)
- I/14 Liberec – Jablonec nad Nisou – Tanvald – Jilemnice – Vrchlabí – Trutnov – Náchod.

Evropské multimodální dopravní koridory přes Liberecký kraj neprocházejí. Evropský význam (součást sítě TINA) mají silniční spojení Praha- Liberec- Hrádek nad Nisou- Německo a Turnov- Hradec Králové. Evropsky významné železnice ani české tranzitní železniční koridory nejsou přes Liberecký kraj trasovány. V okolí kraje leží významné rozvojové osy, především Berlín- Praha- Vídeň- Budapešť, ale i Drážďany-Zhořelec-Vratislav a metropole evropského významu Praha, Berlín, Drážďany, Vratislav. Polohu Libereckého kraje lze hodnotit jako dobrou.

Liberecký kraj se skládá ze 4 okresů- Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily. Před reformou veřejné správy okres Semily příslušel k Východočeskému kraji, ostatní okresy ke kraji Severočeskému. V souvislosti s územní reformou veřejné správy zanikly okresní úřady a příslušná agenda většinou přešla na úřady obcí s rozšířenou působností (tzv. obce III.stupně). Obvodů obcí s rozšířenou působností je v Libereckém kraji 10- Česká Lípa, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Liberec, Nový Bor, Semily, Tanvald, Turnov a Železný Brod. Dále jsou zřízeny pověřené obecní úřady (obce II.stupně), což jsou orgány obcí, které vykonávají přenesenou působnost pro více obcí ve správních obvodech a v rozsahu stanoveném zvláštními zákony. Těchto obcí (a jejich obvodů) je v Libereckém kraji

celkem 21- kromě 10 výše jmenovaných i Český Dub, Cvikov, Doksy, Hodkovice nad Mohelkou, Hrádek nad Nisou, Chrastava, Jablonné v Podještědí, Lomnice nad Popelkou, Mimoň, Nové Město pod Smrkem a Rokytnice nad Jizerou.

V Libereckém kraji leží 215 obcí. Pouze 5 obcí má více než 10 tisíc obyvatel- Liberec, Jablonec nad Nisou, Česká Lípa, Turnov a Nový Bor a 10 obcí 5-10 tisíc obyvatel. Seznam největších obcí je uveden v tabulce.

Tabulka: Nejvýznamnější obce Libereckého kraje s počtem obyvatel k 31.12.2006

Obec	Počet obyvatel	Obec	Počet obyvatel
Liberec	98 781	Tanvald	6 980
Jablonec nad Nisou	44 822	Mimoň	6 701
Česká Lípa	38 181	Železný Brod	6 492
Turnov	14 517	Chrastava	6 082
Nový Bor	12 188	Lomnice n. Popelkou	5 862
Semily	8 886	Jilemnice	5 731
Frydlant	7 556	Doksy	5 112
Hrádek nad Nisou	7 439		

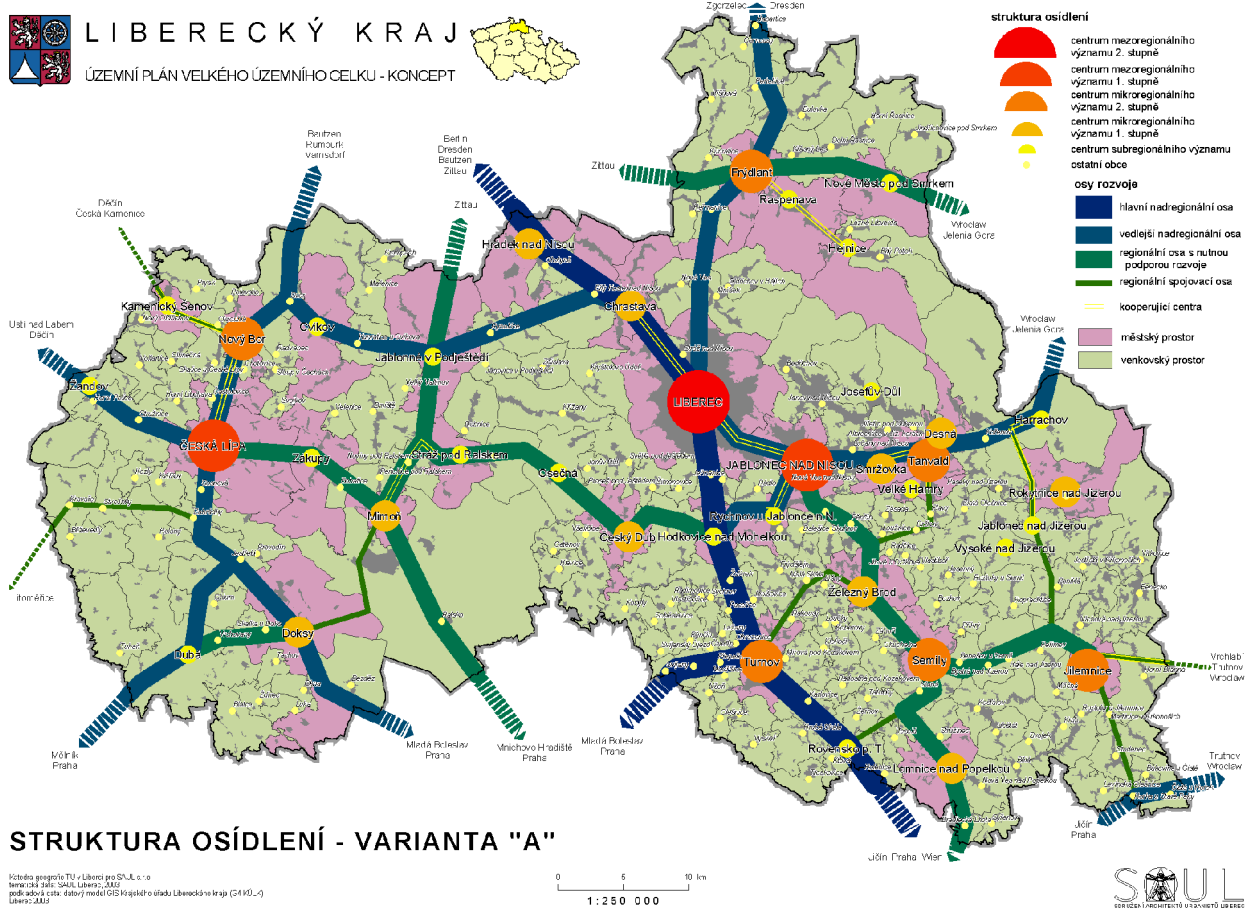
Zdroj: Statistický bulletin - Liberecký kraj za rok 2006, Český statistický úřad Liberec, kód 13-5102-06

Z hlediska regionální (územní) působnosti lze členit nesporná střediska osídlení (střediskové obce) do 5 kategorií:

1. mezoregionální centrum II. stupně (Liberec)
2. mezoregionální centrum I. stupně (Česká Lípa a Jablonec nad Nisou)
3. mikroregionální centrum II. stupně (Tanvald, Jilemnice, Turnov, Semily, Nový Bor a Frýdlant)
4. mikroregionální centrum I. stupně (Doksy, Desná, Železný Brod, Rokytnice nad Jizerou, Lomnice nad Popelkou, Český Dub a Smržovka)
5. subregionální centrum (Chrastava, Hrádek nad Nisou, Cvikov, Mimoň, Nové Město pod Smrkem, Harrachov, Stráž pod Ralskem, Velké Hamry, Dubá, Kamenický Šenov, Jablonné v Podještědí, Hejnice, Osečná, Jablonec nad Jizerou, Josefův Důl, Vysoké nad Jizerou, Zákupy, Žandov, Raspenava, Rovensko pod Troskami, Hodkovice nad Mohelkou a Rychnov u Jablonce nad Nisou).

Nejhustěji zalidněnou oblastí v kraji je Liberecká sídelní regionální aglomerace, která zahrnuje území podél horního toku Nisy a Kamenice (Hrádek nad Nisou – Chrastava – Liberec – Jablonec nad Nisou – Smržovka – Tanvald – Desná). Významnou osu představuje rovněž spojení kooperujících center Česká Lípa – Nový Bor. Území bývalého okresu Semily nemá žádné dominantní centrum: Turnov, Semily a Jilemnice jsou na stejné hierarchické úrovni (mikroregiony II. stupně), doplňují je blízká střediska I.stupně Železný Brod a Lomnice nad Popelkou. Uvedené informace lépe ilustruje přiložená mapa.

Mapa: Struktura osídlení a hlavní socioekonomické vazby v Libereckém kraji

Demografická analýza

V následujícím pojednání bude popsán vývoj základních demografických ukazatelů obvykle v letech 2001 až 2005 v obvodech pověřených obecních úřadů (dále jen POÚ), kterých je v Libereckém kraji 21. Hodnocení některých ukazatelů bude vzhledem k nedostatku dat k dispozici za obvody obcí s rozšířenou působností (dále jen ORP), případně za okresy. Obvody POÚ se mezi sebou výrazně liší rozlohou, počtem obyvatel i počtem v nich existujících obcí. Rozlohou největšími obvody jsou Česká Lípa, Mimoň a Frýdlant. Nejmenším obvodem jsou ve všech parametrech Hodkovice nad Mohelkou, kam územně přísluší pouze tato obec. Velmi malé jsou rozlohou i počtem obyvatel obvody Nové Město pod Smrkem a Jablonné v Podještědí. Nejvíce obyvatel žije v obvodech nejlidnatějších měst, tedy Liberce a dále Jablonce nad Nisou a České Lípy. Nejvíce obcí (37) přísluší do obvodu Turnov, což je téměř dvojnásobek oproti druhé nejvyšší hodnotě. Stav je způsoben existencí malých obcí v okolí, které neváží střediskové funkce a nemohou tedy vytvořit samostatný obvod. Největší hustotu zalidnění má logicky obvod Liberec, kam je řazeno pouze město Liberec a 4 malé okolní obce. Velmi vysoká je hustota zalidnění na Jablonecku. Nejméně zalidněné je Dokesko, jehož součástí jsou velmi řídké zalidněné části CHKO Kokořínsko a rovněž Českodubsko, jehož značnou část představuje Ještědsko-kozákovský hřbet.

V Libereckém kraji existuje celkem 37 měst, obec Ralsko byla městem prohlášena od 1.1.2007. Podíl městského obyvatelstva je zásadním způsobem ovlivněn vymezením jednotlivých obvodů. Nejvyšší je urbanizace u obvodů buď s malým počtem obcí nebo těch, jejichž součástí je velké město. Proto mají nejvyšší míru urbanizace nejmenší obvody Hodkovice nad Mohelkou, Jablonné v Podještědí a Rokytnice nad Jizerou a dále i Liberec a Jablonec nad Nisou. Vysoce urbanizované je ale i Tanvaldsko. Vysoké urbanizaci Dokeska pomáhá zařazení Dubé mezi města. Nejméně urbanizováno je Jilemnicko a Českodubsko. Nutné je připomenout, že za obyvatele měst je považováno veškeré obyvatelstvo obcí, které jsou řazeny mezi města. Tato charakteristika je samozřejmě nepřesná. Např. již zmíněná Dubá sestává ze 20 částí, ale pouze část Dubá lze považovat za město. Podobně Český Dub tvoří 15 částí a městský charakter mají pouze 4. Skutečný podíl městského obyvatelstva v těchto obcích je asi 70 %. Toto jsou však nejvýznamnější odchylky. Vzhledem k nedostupnosti dat za části obcí (k dispozici jsou jen údaje ze sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001) lze míru urbanizace sledovat jen v úrovni obcí. Uvedený ukazatel je proto třeba chápat jako orientační, který však dostatečně vystihuje základní charakter.

Tabulka: Základní údaje o obvodech POÚ

Obvod POÚ	Rozloha (ha)	Počet obyvatel 31.12.2005	Počet obcí	Hustota zalidnění (obyvatel/km ²)	Podíl městského obyvatelstva (%)
Cvikov	10 993	6 102	5	55,5	72,7
Česká Lípa	33 006	52 135	20	158,0	82,8
Český Dub	17 413	7 664	11	44,0	36,2
Doksy	24 631	8 643	12	35,1	79,3
Frýdlant	28 772	19 414	15	67,5	67,4
Hodkovice nad Mohelkou	1 349	2 727	1	202,1	100,0
Hrádek nad Nisou	7 530	8 977	3	119,2	82,0
Chrastava	12 456	9 630	6	77,3	62,7
Jablonec nad Nisou	14 232	53 297	11	374,5	88,3
Jablonné v Podještědí	6 419	3 804	2	59,3	98,0
Jilemnice	20 662	17 337	18	83,9	32,9
Liberec	12 663	101 507	5	801,6	96,5
Lomnice nad Popelkou	10 278	10 798	9	105,1	54,6
Mimoň	29 562	15 745	9	53,3	68,7
Nové Město pod Smrkem	6 130	5 005	3	81,6	78,3
Nový Bor	9 097	19 967	11	219,5	81,2
Rokytnice nad Jizerou	7 198	5 413	3	75,2	95,4
Semily	12 730	15 653	13	123,0	65,6
Tanvald	19 065	21 872	10	114,7	83,7

Turnov	24 714	31 333	37	126,8	50,2
Železný Brod	7 404	12 008	11	162,2	53,4
Liberecký kraj	316 304	429 031	215	135,6	77,8

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Populační vývoj

Nejvýznamnější nárůst počtu obyvatel byl mezi lety 2000 a 2005 zaznamenán v obvodech Chrastava, Mimoň (v obou relativně i absolutně) a Hodkovice nad Mohelkou. Růst v obvodu Chrastavy byl způsoben především výrazným nárůstem v malých obcích Kryštofovo Údolí, Nová Ves a Oldřichov v Hájích, kde počet obyvatel vzrostl o 23-26 %. Růst v obvodu Mimoně je tažen pouze obcí Ralsko, kde v průběhu 5 let stoupl počet obyvatel o více než polovinu. Nejvýraznější relativní pokles zaznamenaly obvody POÚ v semilském okrese - Rokytnice nad Jizerou, Semily a Lomnice nad Popelkou. Počet obyvatel zde poklesl ve všech 3 sídlech POÚ i v dalších obcích. Absolutní pokles byl nejvyšší v obvodu Liberce. Samotné město Liberec populačně ubývalo od roku 1990 až do roku 2004, poslední 2 roky byl zaznamenán zlatelný růst (o 550 a 831 obyvatel), který zřejmě do značné míry souvisí s legalizací pobytu zahraničních pracovníků. Pozitivem je nepatrný nárůst počtu obyvatel v celém kraji od roku 2003 (růst pokračoval i v roce 2006 o 1743 osob) a převaha obvodů s populačním růstem (13 z celkových 21). Negativní je populační pokles v téměř celém semilském okrese.

Tabulka: Populační vývoj v obvodech POÚ v letech 2000-2005

Obvod POÚ	Počet obyvatel k 31.12.						Změna počtu obyvatel 2005/2000 v %
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Cvikov	6 087	6 111	6 102	6 103	6 090	6 102	0,25
Česká Lípa	52 361	52 398	52 362	52 344	52 365	52 135	-0,43
Český Dub	7 575	7 527	7 529	7 530	7 615	7 664	1,17
Doksy	8 527	8 535	8 557	8 526	8 617	8 643	1,36
Frydlant	19 188	19 175	19 202	19 326	19 351	19 414	1,18
Hodkovice nad Mohelkou	2 591	2 608	2 644	2 659	2 676	2 727	5,25
Hrádek nad Nisou	8 812	8 799	8 859	8 914	8 970	8 977	1,87
Chrastava	9 083	9 175	9 373	9 451	9 499	9 630	6,02
Jablonec nad Nisou	53 148	52 956	53 092	53 126	52 949	53 297	0,28
Jablonec v Podještědí	3 775	3 803	3 798	3 779	3 813	3 804	0,77
Jilemnice	17 354	17 393	17 459	17 478	17 412	17 337	-0,10
Liberec	102 162	101 468	100 863	101 037	100 782	101 507	-0,64
Lomnice nad Popelkou	11 019	10 970	10 924	10 835	10 804	10 798	-2,01
Mimoň	15 005	15 210	15 461	15 542	15 626	15 745	4,93
Nové Město pod Smrkem	5 085	5 043	5 029	4 987	4 998	5 005	-1,57
Nový Bor	19 886	19 828	19 701	19 807	19 813	19 967	0,41
Rokytnice nad Jizerou	5 632	5 569	5 508	5 502	5 445	5 413	-3,89
Semily	15 979	15 959	15 909	15 789	15 740	15 653	-2,04
Tanvald	22 073	22 044	21 989	21 874	21 843	21 872	-0,91
Turnov	30 898	30 853	30 971	31 113	31 138	31 333	1,41
Železný Brod	12 007	11 972	11 989	12 000	12 017	12 008	0,01
Liberecký kraj	428 247	427 396	427 321	427 722	427 563	429 031	0,18

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Porodnost

Porodnost i její vývoj se značně liší mezi jednotlivými obvody POÚ. Značná rozkolísanost hodnot u některých obvodů (Hodkovice nad Mohelkou, Rokytnice nad Jizerou) vyplývá z malé velikosti statistických souborů, které jsou náchylnější k extrémnějším výkyvům. Nejvyšší hrubá míra porodnosti je v obvodech POÚ Mimoň, Nové Město pod Smrkem a Chrastava, kde mezi lety 2001 až 2005 dosahovala průměrně více než 11 ‰. Nejnížší byl

tento ukazatel v obvodech Železný Brod, Rokytnice nad Jizerou a Lomnice nad Popelkou, kde nepřesahoval průměr 8,6 ‰. Je to do značné míry způsobeno charakterem věkové struktury v jednotlivých obvodech, které bude věnována pozornost níže.

Porodnost se mezi lety 2001 a 2005 zvýšila ve 13 obvodech z 21, v ostatních 8 poklesla. Nejvýraznější nárůst porodnosti byl zaznamenán v obvodech Český Dub, Lomnice nad Popelkou a Železný Brod, nejvýznamnější pokles pak v obvodech Cvikov, Hodkovice nad Mohelkou a Rokytnice nad Jizerou. Jde tedy opět o populačně slabé obvody, kde je náchylnost k větším výkyvům vyšší. V populačně nejsilnějším obvodu Liberec je rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou pouhých 9 %. Pozitivní je celkový mírný růst porodnosti v celém kraji, který pokračoval i v roce 2006 (živě se narodilo 4466 dětí), a vyšší hodnota hrubé míry porodnosti ve srovnání s Českou republikou za celé sledované období. Ten je způsoben průchodem populačně silných ročníků žen ze 70.let věkem nejvyšší plodnosti.

Tabulka: Porodnost v obvodech POÚ v letech 2001-2005

Obvod POÚ	Živě narození					Hrubá míra porodnosti (‰)					
	2001	2002	2003	2004	2005	2001	2002	2003	2004	2005	2001-5
Cvikov	64	49	49	58	51	10,48	8,04	8,07	9,53	8,35	8,92
Česká Lípa	506	554	556	569	557	9,66	10,57	10,62	10,87	10,65	10,48
Český Dub	55	66	65	71	69	7,27	8,73	8,66	9,39	9,03	8,69
Doksy	74	85	73	78	88	8,68	9,92	8,56	9,10	10,18	9,34
Frydlant	192	178	203	205	203	9,98	9,28	10,55	10,60	10,48	10,20
Hodkovice n.M.	32	25	17	33	19	12,30	9,53	6,39	12,36	7,00	9,47
Hrádek n.N.	84	100	82	102	82	9,51	11,31	9,21	11,42	9,13	10,11
Chrastava	95	109	104	101	113	10,42	11,72	11,02	10,66	11,84	11,07
Jablonec n.N.	515	511	528	565	521	9,71	9,63	9,97	10,68	9,81	9,97
Jablonné v Podj.	36	37	30	40	34	9,53	9,82	7,91	10,52	8,95	9,33
Jilemnice	171	170	168	180	177	9,87	9,75	9,61	10,32	10,19	9,91
Liberec	970	956	941	1 016	1 036	9,51	9,45	9,34	10,07	10,25	9,76
Lomnice n.Pop.	83	101	83	97	102	7,55	9,23	7,64	8,96	9,45	8,58
Mimoň	174	181	184	189	175	11,50	11,78	11,88	12,11	11,16	11,66
Nové Město p.Sm.	58	64	52	59	47	11,42	12,71	10,38	11,83	9,40	11,18
Nový Bor	170	172	192	166	197	8,55	8,72	9,71	8,38	9,91	9,07
Rokytnice n.J.	57	39	47	52	39	10,19	7,04	8,54	9,50	7,20	8,51
Semily	147	140	123	149	162	9,21	8,79	7,77	9,46	10,34	9,11
Tanvald	205	224	184	180	192	9,30	10,17	8,39	8,24	8,76	8,98
Turnov	247	269	255	287	308	8,00	8,70	8,22	9,22	9,87	8,81
Železný Brod	78	102	109	115	99	6,49	8,52	9,09	9,58	8,25	8,39
Liberecký kraj	4 013	4 132	4 045	4 312	4 271	9,37	9,67	9,47	10,09	9,97	9,73
Česká republika	90 715	92 786	93 685	97 664	102 211	8,87	9,10	9,18	9,57	9,99	9,35

Pozn.: V roce 2006 se v Libereckém kraji živě narodilo 4 466 dětí a v České republice 105 831 dětí.

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Zároveň je zřejmé odkládání narození dětí do vyššího věku. To dokazuje rostoucí průměrný věk matek při narození 1.dítěte uvedený pro obvody ORP v tabulce níže. Nejstarší jsou průměrně matky prvorodičky na Železnobrodsku a Liberecku, nejmladší na Českolipsku a Frydlantsku. V Libereckém kraji jsou matky prvorodičky de facto stejně staré, jako v celé republice.

V Libereckém kraji, stejně jako v celé České republice se mezi lety 2001 a 2005 postupně zvyšovala hodnota ukazatele úhrnné plodnosti (průměrný počet dětí narozených 1 ženě ve věku 15-49 let). To je způsobeno realizací odkládaných narození dětí u populační vlny žen ze 70.let. Hodnota v roce 2005 činila 1,272 resp. 1,282 dítěte na 1 ženu pro Liberecký kraj resp. Českou republiku, tedy hluboce pod hranici prosté reprodukce (stabilizace počtu obyvatel), která činí asi 2,1 dítěte na 1 ženu (počítáno je s úmrtností dětí před dosažením 15 let). Při dlouhodobé stabilizaci úhrnné plodnosti pod hodnotou 2,1 je proto přirozený úbytek obyvatel zcela nevyhnutelný.

Tabulka: Průměrný věk matky při narození prvního dítěte v obvodech ORP

Obvod ORP	Průměrný věk matky				
	2001	2002	2003	2004	2005
Česká Lípa	24,2	24,4	25,1	25,3	25,2
Frýdlant	23,8	23,3	25,2	24,9	25,8
Jablonec nad Nisou	25,2	25,8	26,7	26,5	27,1
Jilemnice	24,8	25,9	25,9	27,2	27,2
Liberec	25,6	26,0	26,2	27,0	27,6
Nový Bor	24,6	25,7	25,9	25,6	26,1
Semily	25,2	25,6	25,3	26,6	26,7
Tanvald	25,2	24,6	25,8	25,6	26,2
Turnov	25,6	25,8	26,4	26,4	26,9
Železný Brod	27,0	26,2	26,0	26,3	27,7
Liberecký kraj	25,0	25,4	25,9	26,3	26,7
Česká republika	25,3	25,7	26,1	26,4	26,8

Zdroj:

Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2005, Český statistický úřad, kód 4030-06.

Demografická ročenka krajů České republiky 1991 až 2005, Český statistický úřad., kód 4027-06.

Úmrtnost

Podobně jako porodnost, i úmrtnost a její vývoj se značně liší mezi jednotlivými obvody POÚ. Nejrozkolísanější hodnoty opět nalezneme u populačně nejslabších obvodů. Nejvyšší průměrná hodnota hrubé míry úmrtnosti je na Českokubsku, kde je o 82 % vyšší než na Českolipsku s nejnižší úmrtností. Vysoká je úmrtnost i v obvodech Rokytnice nad Jizerou a Nové Město pod Smrkem. Nejnižší je úmrtnost na Českolipsku, Mimoňsku a Jilemnicku. Hlavní příčinou rozdílu jsou opět odlišné věkové struktury v jednotlivých obvodech.

Úmrtnost se mezi lety 2001 a 2005 snížila v 11 obvodech, v ostatních 10 se zvýšila. Nejvýraznější pokles úmrtnosti byl zaznamenán v obvodech Cvikov, Český Dub, Nové Město pod Smrkem a Rokytnice nad Jizerou, největší růst pak v obvodech Hodkovice nad Mohelkou, Jablonné v Podještědí a Mimoň. Opět jde o populačně slabé obvody s náchylností k výkyvům. V obvodu Liberec je rozdíl mezi minimální a maximální hodnotou opět pouhých 9 %. V celém Libereckém kraji úmrtnost nepatrně poklesla, což je fakt jednoznačně pozitivní, stejně jako nižší hrubá míra úmrtnosti ve srovnání s Českou republikou po celé sledované období. Pokles úmrtnosti v Libereckém kraji trvá od roku 2003 a pokračoval i v roce 2006, kdy zemřelo 4143 osob.

Tabulka: Úmrtnost v obvodech POÚ v letech 2001-2005

Obvod POÚ	Zemřelí					Hrubá míra úmrtnosti (‰)					
	2001	2002	2003	2004	2005	2001	2002	2003	2004	2005	2001-5
Cvikov	71	69	81	65	54	11,62	11,33	13,34	10,68	8,84	11,20
Česká Lípa	447	462	455	471	426	8,54	8,81	8,69	9,00	8,15	8,64
Český Dub	135	131	117	105	101	17,85	17,32	15,59	13,88	13,22	15,69
Doksy	93	97	97	86	87	10,91	11,32	11,38	10,03	10,06	10,79
Frýdlant	190	183	191	177	223	9,87	9,54	9,93	9,15	11,51	10,02
Hodkovice n.M.	23	34	33	17	37	8,84	12,96	12,40	6,37	13,63	10,82
Hrádek n.N.	95	106	85	80	106	10,75	11,99	9,55	8,95	11,80	10,60
Chrastava	77	85	94	91	99	8,44	9,14	9,96	9,61	10,38	9,46
Jablonec n.N.	515	513	548	574	477	9,71	9,67	10,35	10,85	8,98	9,92
Jablonné v Podj.	30	28	45	38	48	7,94	7,43	11,86	10,00	12,63	9,96
Jilemnice	150	153	145	177	175	8,65	8,78	8,30	10,15	10,07	9,16
Liberec	1 034	1 010	996	1 001	946	10,14	9,99	9,88	9,92	9,36	9,90
Lomnice n.Pop.	100	111	113	131	111	9,10	10,14	10,41	12,10	10,28	10,42
Mimoň	111	142	137	135	159	7,33	9,24	8,84	8,65	10,14	8,83
Nové Město p.Sm.	79	78	62	50	55	15,55	15,49	12,38	10,03	11,00	12,94
Nový Bor	210	243	179	201	172	10,56	12,32	9,05	10,15	8,65	10,17
Rokytnice n.J.	106	76	81	82	61	18,96	13,71	14,72	14,97	11,27	14,76
Semily	155	178	217	158	171	9,71	11,18	13,71	10,03	10,91	11,11

Tanvald	257	272	272	241	225	11,66	12,35	12,41	11,04	10,26	11,56
Turnov	325	366	373	355	354	10,52	11,83	12,02	11,41	11,34	11,43
Železný Brod	152	136	139	114	140	12,65	11,36	11,59	9,50	11,66	11,36
Liberecký kraj	4 355	4 473	4 460	4 349	4 227	10,17	10,47	10,44	10,18	9,87	10,24
Česká republika	107 755	108 243	111 288	107 177	107 938	10,54	10,61	10,91	10,50	10,55	10,63

Pozn.: V roce 2006 zemřelo v Libereckém kraji 4 143 osob a v České republice 104 441 osob.

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Poněkud překvapivé je negativní zjištění ČSÚ, že standardizované míry úmrtnosti (tedy neovlivněné věkovou strukturou dané populace, standardem je věková struktura populace České republiky) byly v letech 1999-2003 většinou horší než skutečné. Lepší než skutečnou měly v letech 1999-2003 standardizovanou míru úmrtnosti obvody ORP se starší věkovou strukturou, tedy Jilemnice, Semily, Turnov a Železný Brod. Všechny obvody ORP měly ve stejném období tuto úmrtnost vyšší než 10 ‰. Nejlepšího výsledku dosáhly obvody ORP Semily, Turnov a Jilemnice, de facto tedy území semilského okresu. Nejhorší pak byla úmrtnost na Frýdlantsku, Tanvaldsku a Českolipsku. Vývoj standardizované míry úmrtnosti byl při srovnání dvou pětiletých období 1994-1998 a 1999-2003 v 6 obvodech ORP z 10 negativní, krajská hodnota se díky příznivému vývoji v nejlidnatějších obvodech nepatrně snížila. Zřejmě je vyšší standardizovaná úmrtnost mužů než žen. Pouze na Jablonecku a Jilemnicku byla v letech 1994-2003 situace opačná.

Tabulka: Standardizovaná úmrtnost v obvodech ORP v letech 1994-2003

Obvod ORP	Hrubá míra úmrtnosti (‰)		Standardizovaná míra úmrtnosti (‰)				
	1994-1998	1999-2003	1994-1998	1999-2003	1994-2003		
					celkem	muži	ženy
Česká Lípa	9,0	9,0	12,4	12,1	12,3	13,0	11,6
Frýdlant	11,1	10,9	12,8	12,9	12,6	12,8	12,4
Jablonec nad Nisou	10,4	10,1	11,5	10,7	11,5	11,4	11,6
Jilemnice	12,8	11,1	10,9	10,4	10,4	9,9	10,7
Liberec	10,5	10,4	11,1	10,6	11,0	11,7	10,5
Nový Bor	10,4	10,5	11,6	11,8	11,7	12,1	11,4
Semily	11,1	10,9	10,0	10,2	9,9	10,1	9,7
Tanvald	11,8	11,9	12,2	12,8	12,4	12,6	12,3
Turnov	11,6	11,2	9,8	10,3	9,8	9,8	9,7
Železný Brod	11,6	11,9	9,9	11,1	10,0	10,7	9,3
Liberecký kraj	10,6	10,4	11,2	11,1	11,2	11,5	10,9

Zdroj: Demografický vývoj Libereckého kraje 2005, Český statistický úřad Liberec, kód 13-5106-05

Výše uvedené skutečnosti potvrzují i data o naději dožití (též nazývána střední délka života), která určuje kolika let by se člověk určitého věku dožil, pokud by úroveň a struktura úmrtnosti zůstala stejná jako v daném roce. Nejčastěji uváděným údajem je naděje dožití při narození. Naděje dožití se počítá z jednoletých úmrtnostních tabulek a vzhledem k nutnosti omezit náhodné výkyvy se za okresy uvádí v pětiletých a za kraje v dvouletých průměrech, za Českou republiku každý rok. Za nižší územní jednotky se tento údaj nezjišťuje. Je zřejmá nejvyšší naděje dožití v semilském a nejnižší v českolipském okrese. Střední délka života žen je asi o 6-7 let vyšší než u mužů. Nejvyšší byl v letech 2001-2005 rozdíl v okrese Česká Lípa, nejnižší v okrese Semily. Ve všech zde sledovaných územních jednotkách se naděje dožití zvyšovala, a to rychleji u mužů (s výjimkou okresu Jablonec nad Nisou), docházelo tedy k mírnému snižování rozdílu ve střední délce života mezi muži a ženami. V Libereckém kraji je naděje dožití nepatrně nižší než v celé ČR.

Tabulka: Naděje dožití (střední délka života) v okresech Libereckého kraje v letech 1996-2005

Okres	Naděje dožití v letech 1996-2000		Naděje dožití v letech 2001-2005	
	muži	ženy	muži	ženy
Česká Lípa	69,3	76,5	70,7	77,6
Jablonec nad Nisou	71,0	77,1	72,1	78,3
Liberec	70,8	77,9	72,2	78,8
Semily	72,0	78,4	73,7	79,2
Liberecký kraj	-	-	72,1	78,5
Česká republika	71,0	77,8	72,3	78,7

Pozn. Údaje za Liberecký kraj před rokem 2001 nejsou k dispozici.

Zdroj: Úmrtnostní tabulky za okresy ČR v období 2001 až 2005, Český statistický úřad, kód 4024-07

Kojenecká úmrtnost (tedy úmrtnost dětí do 1 roku) se v České republice od roku 1990 snížila asi o 70 %. Nejvýraznější byl pokles úmrtnosti prvního dne a do 6 dokončených dnů, které se snížily asi na pětinu. Dle posledního vydání World Population Data Sheet pro rok 2006 dosáhla kojenecká úmrtnost v České republice hodnoty 3,4 ‰, což je 7. nejnižší hodnota na světě (nejsou započítány statisticky příliš malé soubory, tedy velmi málo lidnaté země). To svědčí o kvalitní prenatální a neonatální péči a diagnostice. Kojenecká úmrtnost v Libereckém kraji byla za léta 2001-5 ve srovnání s ČR nepatrně vyšší. Variabilita kojenecké úmrtnosti v jednotlivých obvodech ORP je vzhledem k velmi nízkým počtům zemřelých dětí poměrně vysoká. V absolutních hodnotách zemřelo za sledované pětileté období nejvíce dětí do 1 roku na Českolipsku (27) a Liberecku (24). Na Železnobrodsku zemřelo ve stejném období pouze 1 dítě a na Jilemnicku 2.

Nejčastější příčinou úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy, na něž připadne polovina celkového počtu zemřelých a novotvary, na něž zemře necelých 30 % obyvatel. Třetí hlavní příčinou jsou vnější příčiny (poranění a otravy), které jsou odpovědné asi za 6-7 % všech úmrtí. Úmrtnost na nemoci oběhové soustavy je v Libereckém kraji ve srovnání s ČR nepatrně nižší, naopak o něco vyšší je zde úmrtnost na nádorová onemocnění. Nejvyšší byla úmrtnost na nemoci oběhové soustavy na Frýdlantsku a Turnovsku, nejnižší pak na Českolipsku a Jilemnicku. Nejvyšší podíl úmrtnosti na novotvary byl zaznamenán na Liberecku a Českolipsku, nejnižší na Frýdlantsku a Jilemnicku. Rozdíly mezi jednotlivými obvody ORP však nejsou u dvou nejčastějších příčin úmrtí vysoké. Důležité je poznamenat, že úmrtnost dle příčin je vysoce ovlivněna věkovou strukturou dané populace. Mnohem přesnější by proto bylo přepočítat počty zemřelých na standardní věkovou strukturu. Tyto výpočty však nebylo možno provést, neboť nebyly k dispozici údaje o počtech zemřelých na různé příčiny podle věku. Z dlouhodobého hlediska je zřejmá stabilizace úmrtnosti na nádorová onemocnění a nepatrný pokles úmrtnosti na nemoci oběhové soustavy. Úmrtnost na nemoci dýchací soustavy se v Libereckém kraji mírně zvýšila, úmrtnost na nemoci trávicí soustavy a vnější příčiny zůstává stabilní. Rozdíly mezi jednotlivými obvody ORP jsou u těchto příčin vyšší, což může být způsobeno i statisticky malými počty zemřelých v některých ORP.

Tabulka: Některé charakteristiky úmrtnosti v obvodech ORP za léta 2001 až 2005

Obvod ORP	Kojenecká úmrtnost (‰)	Úmrtnost dle příčin jako podíl z celkového počtu zemřelých (‰)					
		novotvary	nemoci soustavy:			vnější příčiny:	
			oběhové	dýchací	trávicí	celkem	sebevraždy
Česká Lípa	6,7	284,0	476,1	46,1	33,2	76,7	15,0
Frýdlant	7,1	245,3	566,8	26,4	35,7	61,3	15,5
Jablonec n.N.	4,2	277,9	496,8	35,0	49,9	81,1	12,6
Jilemnice	1,8	251,2	485,1	44,8	51,4	70,5	19,1
Liberec	3,7	298,4	491,0	42,6	49,5	61,4	15,4
Nový Bor	4,3	281,8	506,3	47,6	38,7	57,2	8,2
Semily	2,5	267,1	511,4	28,4	41,5	74,7	29,1
Tanvald	5,1	266,8	486,2	34,7	53,7	78,1	17,4

Turnov	2,2	258,3	552,2	28,2	36,7	74,5	18,0
Železný Brod	2,0	271,7	508,1	27,9	39,6	76,4	14,7
Liberecký kraj	4,3	279,0	501,0	38,7	44,0	69,7	16,0
Česká republika	3,8	266,0	521,4	46,9	42,1	63,4	14,8

Zdroj:

Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2005, Český statistický úřad, kód 4030-06.

Demografická ročenka krajů České republiky 1991 až 2005, Český statistický úřad., kód 4027-06.

Přirozený přírůstek

Vývoj obyvatelstva přirozenou měnou v Libereckém kraji je nepříznivý. V 15 obvodech POÚ z 21 mezi lety 2001 a 2005 zemřelo více osob než se narodilo a došlo tak zde k přirozenému úbytku obyvatel. Nejpriznivější byl vývoj na Mimoňsku, Českolipsku a Chrastavsku. Společně s Jilemnickem byl zde zaznamenán přirozený přírůstek ve všech letech sledovaného období. Naopak nejvíce ubývalo obyvatel v obvodech Český Dub a Rokytnice nad Jizerou, průměrně více než 6 ‰ ročně. Ve všech letech období 2001 až 2005 existoval přirozený úbytek i v obvodech Cvikov, Lomnice nad Popelkou, Semily, Tanvald a Turnov. Nejlepší demografický potenciál tak má v kraji jeho západní část, nejhorší nejvýhodnější část.

V Libereckém kraji ubývalo obyvatel přirozenou měnou po celé sledované období, pouze v roce 2005 obyvatel přibývalo. Dle nejnovějších údajů byl přirozený přírůstek zaznamenán i v roce 2006 (o 323 osob). Celkově v kraji za 5 let činil přirozený úbytek více než 1000 obyvatel, což je průměrně 0,5 ‰ ročně. Hodnota přirozeného přírůstku/úbytku se v jednotlivých letech v rámci kraje i jednotlivých obvodů výrazně liší. Příznivé je však srovnání s celou ČR, kde obyvatel přirozenou měnou ubývalo asi 2,5krát rychleji.

Tabulka: Přirozený přírůstek v obvodech POÚ v letech 2001-2005

Obvod POÚ	Přirozený přírůstek (‰)						Hrubá míra přirozeného přírůstku (‰)
	2001	2002	2003	2004	2005	2001-5	2001-2005
Cvikov	-7	-20	-32	-7	-3	-69	-2,27
Česká Lípa	59	92	101	98	131	481	1,84
Český Dub	-80	-65	-52	-34	-32	-263	-7,01
Doksy	-19	-12	-24	-8	1	-62	-1,45
Frýdlant	2	-5	12	28	-20	17	0,18
Hodkovice n.M.	9	-9	-16	16	-18	-18	-1,35
Hrádek n.N.	-11	-6	-3	22	-24	-22	-0,49
Chrastava	18	24	10	10	14	76	1,61
Jablonec n.N.	0	-2	-20	-9	44	13	0,05
Jablonné v Podj.	6	9	-15	2	-14	-12	-0,63
Jilemnice	21	17	23	3	2	66	0,76
Liberec	-64	-54	-55	15	90	-68	-0,13
Lomnice n.Pop.	-17	-10	-30	-34	-9	-100	-1,84
Mimoň	63	39	47	54	16	219	2,83
Nové Město p.Sm.	-21	-14	-10	9	-8	-44	-1,76
Nový Bor	-40	-71	13	-35	25	-108	-1,09
Rokytnice n.J.	-49	-37	-34	-30	-22	-172	-6,25
Semily	-8	-38	-94	-9	-9	-158	-2,00
Tanvald	-52	-48	-88	-61	-33	-282	-2,57
Turnov	-78	-97	-118	-68	-46	-407	-2,62
Železný Brod	-74	-34	-30	1	-41	-178	-2,97
Liberecký kraj	-342	-341	-415	-37	44	-1 091	-0,51
Česká republika	-17 040	-15 457	-17 603	-9 513	-5 727	-65 340	-1,28

Pozn.: V roce 2006 činil přirozený přírůstek v Libereckém kraji 323 osob a v České republice 1 390 osob.

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Migrační přírůstek

Migrační pohyb se v Libereckém kraji v letech 2001 až 2005 vyvíjel lépe než pohyb přirozený. Ve 14 obvodech z 21 došlo k migračnímu přírůstku. V celém Libereckém kraji rovněž přibýlo migrací téměř 1900 obyvatel a přírůstek tak činil téměř 0,9 ‰ ročně. Nejdynamičtěji rostlo obyvatelstvo migrační měnou v letech 2005 a 2006 (1424 a 1420 obyvatel). Největší migrační přírůstek byl zaznamenán v obvodech Hodkovice nad Mohelkou, Chrastava a Český Dub. Po celé sledované období migrací přibývalo obyvatel i v obvodech Mimoň, Turnov a Železný Brod. Nejvýznamnější migrační úbytek probíhal v obvodech Česká Lípa, Semily (pouze zde obyvatel ubývalo migrací po celé období) a Lomnice nad Popelkou.

Srovnání hodnot hrubých měr migračního přírůstku s hodnotou za Liberecký kraj je třeba brát pouze orientačně, neboť u Libereckého kraje jsou pochopitelně zaznamenány pouze migrační pohyby přes krajské hranice. Zároveň platí, že intenzita migrace s rostoucí vzdáleností klesá. Srovnání s hodnotou za ČR, u které je analogicky zachycena pouze zahraniční migrace je tedy bezpředmětné.

Tabulka: Migrační přírůstek v obvodech POÚ v letech 2001-2005

Obvod POÚ	Migrační přírůstek						Hrubá míra migračního přírůstku (‰)
	2001	2002	2003	2004	2005	2001-5	2001-2005
Cvikov	31	11	33	-6	15	84	2,77
Česká Lípa	-22	-128	-119	-77	-361	-707	-2,70
Český Dub	32	67	53	119	81	352	9,38
Doksy	27	34	-7	99	25	178	4,18
Frydlant	-15	32	112	-3	83	209	2,17
Hodkovice n.M.	8	45	31	1	69	154	11,57
Hrádek n.N.	-2	66	58	34	31	187	4,20
Chrastava	74	174	68	38	117	471	9,99
Jablonec n.N.	-192	138	54	-168	304	136	0,51
Jablonné v Podj.	22	-14	-4	32	5	41	2,16
Jilemnice	18	49	-4	-69	-77	-83	-0,95
Liberec	-630	-551	229	-270	635	-587	-1,16
Lomnice n.Pop.	-32	-36	-59	3	3	-121	-2,23
Mimoň	142	212	34	30	103	521	6,73
Nové Město p.Sm.	-21	0	-32	2	15	-36	-1,44
Nový Bor	-18	-56	93	41	129	189	1,91
Rokytnice n.J.	-14	-24	28	-27	-10	-47	-1,71
Semily	-12	-12	-26	-40	-78	-168	-2,12
Tanvald	23	-7	-27	30	62	81	0,74
Turnov	33	215	260	93	241	842	5,43
Železný Brod	39	51	41	16	32	179	2,99
Liberecký kraj	-509	266	816	-122	1 424	1 875	0,88

Pozn.: V roce 2006 činil migrační přírůstek v Libereckém kraji 1 420 osob.

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Celkový přírůstek

Mezi lety 2001 a 2005 došlo k populačnímu nárůstu ve 13 obvodech. I v celém Libereckém kraji se počet obyvatel zvýšil o téměř 800 osob. Obyvatel nejvíce přibývalo v letech 2005 a 2006 (1468 a 1743 obyvatel). Hrubá míra celkového přírůstku byla totožná s celou Českou republikou. Přírůstek byl v kraji i ve většině obvodů způsoben výhradně příznivým vývojem migrace. Nejvyšší byl přírůstek v obvodech Chrastava, Hodkovice nad Mohelkou a Mimoň. Pouze v nich obyvatel přibývalo po celé období. Úbytek byl nejvýraznější v obvodech Semily, Lomnice nad Popelkou a Nové Město pod Smrkem. Ve 4 obvodech- Frydlant, Chrastava, Jablonec nad Nisou a Mimoň rostl počet obyvatel přirozeným i migračním pohybem. Naopak úbytek v obou pohybech byl zaznamenán v 5 obvodech- Liberec, Lomnice nad Popelkou,

Nové Město pod Smrkem, Rokytnice nad Jizerou a Semily. Převážně jde o periferní oblasti, překvapivá je tato skutečnost u Liberce, do jehož obvodu patří i sousední obce Stráž nad Nisou, Dlouhý Most, Jeřmanice a Šimonovice. Suburbanizační proces obvyklý u krajských měst tak ve sledovaném období měl doposud malou intenzitu. Zajímavý je však v této souvislosti výrazný populační růst sousedního obvodu Chrastava.

Tabulka: Celkový přírůstek v obvodech POÚ v letech 2001-2005

Obvod POÚ	Celkový přírůstek						Hrubá míra celkového přírůstu (‰)					
	2001	2002	2003	2004	2005	2001-5	2001	2002	2003	2004	2005	2001-5
Cvikov	24	-9	1	-13	12	15	3,93	-1,48	0,16	-2,14	1,96	0,49
Česká Lípa	37	-36	-18	21	-230	-226	0,71	-0,69	-0,34	0,40	-4,40	-0,86
Český Dub	-48	2	1	85	49	89	-6,35	0,26	0,13	11,24	6,42	2,37
Doksy	8	22	-31	91	26	116	0,94	2,57	-3,64	10,61	3,01	2,72
Frýdlant	-13	27	124	25	63	226	-0,68	1,41	6,45	1,29	3,25	2,35
Hodkovice n.M.	17	36	15	17	51	136	6,53	13,72	5,63	6,37	18,79	10,22
Hrádek n.N.	-13	60	55	56	7	165	-1,47	6,79	6,18	6,27	0,78	3,71
Chrastava	92	198	78	48	131	547	10,09	21,29	8,27	5,07	13,73	11,60
Jablonec n.N.	-192	136	34	-177	348	149	-3,62	2,56	0,64	-3,35	6,55	0,56
Jablonné v Podj.	28	-5	-19	34	-9	29	7,41	-1,33	-5,01	8,95	-2,37	1,53
Jilemnice	39	66	19	-66	-75	-17	2,25	3,79	1,09	-3,78	-4,32	-0,19
Liberec	-694	-605	174	-255	725	-655	-6,80	-5,98	1,73	-2,53	7,17	-1,30
Lomnice n.Pop.	-49	-46	-89	-31	-6	-221	-4,46	-4,20	-8,20	-2,86	-0,56	-4,07
Mimoň	205	251	81	84	119	740	13,54	16,34	5,23	5,38	7,59	9,55
Nové Město p.Sm.	-42	-14	-42	11	7	-80	-8,27	-2,78	-8,39	2,21	1,40	-3,19
Nový Bor	-58	-127	106	6	154	81	-2,92	-6,44	5,36	0,30	7,75	0,82
Rokytnice n.J.	-63	-61	-6	-57	-32	-219	-11,27	-11,00	-1,09	-10,41	-5,91	-7,96
Semily	-20	-50	-120	-49	-87	-326	-1,25	-3,14	-7,58	-3,11	-5,55	-4,12
Tanvald	-29	-55	-115	-31	29	-201	-1,32	-2,50	-5,24	-1,42	1,32	-1,83
Turnov	-45	118	142	25	195	435	-1,46	3,81	4,58	0,80	6,25	2,80
Železný Brod	-35	17	11	17	-9	1	-2,91	1,42	0,92	1,42	-0,75	0,02
Liberecký kraj	-851	-75	401	-159	1 468	784	-1,99	-0,18	0,94	-0,37	3,43	0,37
Česká republika	-25 591	-3 167	8 186	9 122	30 502	19 052	-2,50	-0,31	0,80	0,89	2,98	0,37

Pozn.: V roce 2006 činil celkový přírůstek v Libereckém kraji 1 743 osob, v České republice 36 110 osob.

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Věková struktura obyvatelstva

Věková struktura obyvatelstva se v celém kraji i ve všech obvodech zhoršuje. Průměrný věk se v Libereckém kraji za 5 let zvýšil o 1,3 roku. Nejvýrazněji se průměrný věk zvýšil na Českolipsku, Lomnicku, Novoborsku a Tanvaldsku, nejméně naopak na Českodubsku, Železnobrodsku, Dokesku, Liberecku a Turnovsku. Z podílu jednotlivých věkových skupin v následující tabulce je zřejmá velmi výrazná převaha žen v nejstarší věkové skupině. Z podrobných věkových struktur jednotlivých obvodů uvedených v příloze je patrná převaha žen vždy od 60. roku, někde však ženy početně převyšují muže již od 40. roku věku. Směrem k nejstarším věkovým skupinám se početní nerovnováha mezi pohlavími dále prohlubuje a u nejstarších osob (nad 80 let) již ženy muže převyšují několikanásobně.

Průměrný věk je u žen asi o 3 roky vyšší než u mužů. Nejvyšší rozdíl byl v roce 2005 na Českodubsku a Rokytnicku (3,9 roku), nejnižší v obvodech Jablonné v Podještědí a Nové Město pod Smrkem (1,9 roku). Nejmladší věková struktura je na Mimoňsku a Českolipsku. Projevuje se zde vlna imigrace mladých rodin s dětmi v 70. a 80. letech způsobená rozvojem uranového průmyslu. Nejstarší věková struktura je na Železnobrodsku, Českodubsku a Rokytnicku, tedy v obvodech s převažujícím venkovským charakterem. Podíl nejstarší složky, tedy osob nad 65 let, je u obvodů s nejhorší věkovou strukturou vůči obvodům nejmladším i o více než polovinu vyšší. U dětské složky jsou rozdíly mnohem menší. Pozitivním faktem je mladší věková struktura Libereckého kraje ve srovnání s Českou republikou. Podrobné věkové struktury v jednotlivých obvodech POÚ pro léta 2000 a 2005 jsou uvedeny v příloze.

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ podle základních věkových skupin k 31.12.2005

Obvod POÚ	Podíl jednotlivých věkových skupin (%)								
	0-14 let			15-64 let			65 a více let		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Cvikov	16,6	15,7	16,2	73,1	68,6	70,8	10,3	15,7	13,0
Česká Lípa	17,1	15,5	16,3	75,1	72,5	73,8	7,9	12,0	10,0
Český Dub	15,6	13,6	15,6	72,2	67,2	67,7	12,1	19,2	16,7
Doksy	17,2	15,1	16,2	72,3	67,6	70,0	10,5	17,3	13,9
Frýdlant	17,6	16,7	17,1	73,5	69,0	71,2	9,0	14,3	11,7
Hodkovice n.M.	16,2	15,8	16,0	74,4	67,7	70,9	9,4	16,6	13,1
Hrádek n.N.	17,6	15,2	16,4	72,4	69,6	71,0	10,0	15,2	12,6
Chrastava	16,7	16,4	16,5	74,9	69,4	72,1	8,4	14,2	11,3
Jablonec n.N.	15,9	14,2	15,0	73,5	70,4	71,9	10,6	15,5	13,1
Jablonné v Podj.	15,3	16,0	15,7	74,6	68,6	71,6	10,1	15,4	12,7
Jilemnice	17,8	14,9	16,3	70,3	67,9	69,1	11,9	17,2	14,6
Liberec	15,2	13,4	14,3	73,6	70,2	71,8	11,2	16,4	13,9
Lomnice n.Pop.	15,6	13,9	14,7	72,4	67,4	69,8	12,0	18,8	15,4
Mimoň	19,0	18,0	18,5	73,3	70,0	71,6	7,7	12,1	9,9
Nové Město p.Sm.	17,5	19,9	18,7	73,7	65,1	69,4	8,8	15,0	11,9
Nový Bor	15,6	13,5	14,5	74,5	71,7	73,1	9,9	14,8	12,4
Rokytnice n.J.	16,1	12,9	14,5	71,4	68,6	70,0	12,5	18,5	15,5
Semily	15,7	14,4	15,0	71,7	67,6	69,6	12,5	18,0	15,3
Tanvald	16,0	14,2	15,1	73,5	70,3	71,8	10,5	15,5	13,1
Turnov	15,3	13,9	14,6	72,2	67,8	70,0	12,5	18,3	15,5
Železný Brod	13,9	13,0	13,4	74,5	68,9	71,6	11,6	18,1	14,9
Liberecký kraj	16,1	14,5	15,3	73,4	69,8	71,6	10,5	15,7	13,1
Česká republika	15,6	13,9	14,7	73,1	69,2	71,1	11,3	16,9	14,2

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Průměrný věk obyvatel v obvodech POÚ

Obvod POÚ	2000			2005		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Cvikov	36,0	39,5	37,8	37,5	40,9	39,2
Česká Lípa	34,0	36,3	35,2	35,9	38,3	37,1
Český Dub	38,2	42,8	40,5	39,0	42,9	41,0
Doksy	37,1	40,1	38,6	38,1	41,3	39,7
Frýdlant	35,5	38,2	36,9	37,0	39,5	38,3
Hodkovice nad Mohelkou	36,5	39,3	37,9	37,8	40,5	39,2
Hrádek nad Nisou	36,2	39,6	37,9	37,3	40,8	39,1
Chrastava	35,4	38,4	36,9	36,9	39,4	38,2
Jablonec nad Nisou	36,9	39,9	38,4	38,2	41,1	39,7
Jablonné v Podještědí	36,4	39,1	37,8	38,1	40,0	39,1
Jilemnice	36,3	39,5	37,9	37,8	40,9	39,4
Liberec	37,4	40,7	39,1	38,6	41,8	40,2
Lomnice nad Popelkou	37,0	40,1	38,5	38,4	42,0	40,2
Mimoň	34,2	36,3	35,2	35,5	37,7	36,6
Nové Město pod Smrkem	34,6	37,7	36,2	36,6	38,6	37,6
Nový Bor	36,5	39,4	38,0	38,0	41,0	39,5
Rokytnice nad Jizerou	38,2	40,9	39,6	38,8	42,7	40,7
Semily	37,5	40,4	39,0	38,5	41,9	40,2
Tanvald	36,5	39,4	38,0	38,0	41,2	39,6
Turnov	38,1	41,2	39,7	39,2	42,2	40,7
Železný Brod	38,5	41,7	40,2	39,6	42,5	41,1
Liberecký kraj	36,5	39,5	38,1	37,9	40,9	39,4
Česká republika	37,1	40,3	38,8	38,4	41,5	40,0

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Sňatečnost

Sňatečnost byla v Libereckém kraji ve srovnání s Českou republikou mezi lety 2001 a 2005 asi o 6 % vyšší. Nejvyšší hrubá míra sňatečnosti byla na Liberecku a Mimoňsku, nejnižší v semilském okrese v obvodech Rokytnice nad Jizerou, Semily a Lomnice nad Popelkou. I přes vyšší hodnotu sňatečnosti v Libereckém kraji byl republikový průměr překročen jen v 8 obvodech z 21, byly však mezi nimi nejlidnatější obvody Liberec, Jablonec nad Nisou a Česká Lípa. Počet sňatků se mezi lety 2001 a 2005 snížil v České republice o 1 % a v Libereckém kraji o 3,6 % (od roku 2004 ale počet sňatků opět roste). Tento trend je v logickém rozporu s vývojem počtu narozených, který se ve stejném období zvýšil o 6,4 %. Ke zvýšení počtu sňatků došlo ve sledovaném období v 6 obvodech, nejvyšší bylo na Rokytnicku (o 50 %), vzhledem k celkově malému počtu případů je však vliv výkyvů značný, uvedený trend je proto třeba brát s rezervou. Největší pokles počtu sňatků byl zaznamenán na Dokesku a Novoborsku, okolo 30 %. I tyto hodnoty jsou v protikladu k vývoji porodnosti, neboť na Rokytnicku se počet narozených snížil a na Dokesku a Novoborsku naopak zvýšil.

Tento jev lze vysvětlit stále rostoucím počtem dětí narozených mimo manželství. Důvodem je změna modelu společenského chování, kdy narození dítěte nemusí nutně předcházet sňatek partnerů. V roce 2005 již byl v Libereckém kraji podíl dětí narozených mimo manželství 37,9 %, což je třetí nejvyšší hodnota v ČR (po Karlovarském a Ústeckém kraji). Počet dětí narozených mimo manželství a jejich podíl na celkovém počtu narozených se mezi lety 2001 a 2005 zvyšoval ve všech obvodech ORP. Zároveň docházelo ke snižování rozdílů mezi obvody ORP, neboť v obvodech s nejnižším podílem dětí narozených mimo manželství se jejich počet v následujících letech zvyšoval nejrychleji (na Semilsku na trojnásobek a na Železnobrodsku na více než dvojnásobek). Největší podíl nemanželských dětí tak byl v roce 2005 zaznamenán na Frýdlantsku, Tanvaldsku a Českolipsku, nejnižší na Turnovsku a Železnobrodsku.

Tabulka: Sňatečnost v obvodech POÚ v letech 2001 až 2005

Obvod POÚ	Počet sňatků						Hrubá míra sňatečnosti (%)
	2001	2002	2003	2004	2005	2001-5	2001-2005
Cvikov	29	30	31	25	23	138	4,54
Česká Lípa	344	310	288	272	289	1 503	5,74
Český Dub	39	41	30	28	34	172	4,58
Doksy	51	48	28	37	35	199	4,67
Frýdlant	104	104	102	95	102	507	5,27
Hodkovice nad Mohelkou	15	12	10	13	9	59	4,43
Hrádek nad Nisou	44	58	46	48	47	243	5,46
Chrastava	55	53	56	52	52	268	5,68
Jablonec nad Nisou	298	298	257	303	266	1 422	5,37
Jablonné v Podještědí	18	24	14	15	16	87	4,58
Jilemnice	91	91	71	74	94	421	4,82
Liberec	606	651	550	625	654	3 086	6,12
Lomnice nad Popelkou	43	49	36	43	51	222	4,09
Mimoň	92	101	90	96	90	469	6,05
Nové Město pod Smrkem	21	25	25	25	20	116	4,63
Nový Bor	122	105	94	107	87	515	5,21
Rokytnice nad Jizerou	16	28	20	16	24	104	3,78
Semily	55	76	63	78	47	319	4,03
Tanvald	123	103	93	98	109	526	4,80
Turnov	142	149	111	168	178	748	4,82
Železný Brod	54	69	52	36	51	262	4,37
Liberecký kraj	2 362	2 425	2 067	2 254	2 278	11 386	5,33
Česká republika	52 374	52 732	48 943	51 447	51 829	257 325	5,04

Pozn.: V roce 2006 bylo v Libereckém kraji uzavřeno 2 339 sňatků a v České republice 52 860 sňatků.

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Děti narozené mimo manželství v obvodech ORP v letech 2001 až 2005

Obvod ORP	Podíl dětí narozených mimo manželství (%)					Počet dětí narozených mimo manželství
	2001	2002	2003	2004	2005	2005/2001 v %
Česká Lípa	37,1	37,8	40,2	43,7	46,7	136,8
Frýdlant	31,6	45,0	44,7	42,4	47,2	149,4
Jablonec nad Nisou	32,2	36,6	32,6	37,5	38,6	121,1
Jilemnice	18,9	21,5	28,4	25,9	32,4	162,8
Liberec	27,6	28,5	31,4	33,5	33,1	127,6
Nový Bor	31,2	39,4	45,2	40,6	41,1	139,7
Semily	12,6	20,7	27,2	32,1	33,0	300,0
Tanvald	39,5	35,7	41,8	43,3	46,9	111,1
Turnov	20,6	22,7	18,8	24,4	28,9	174,5
Železný Brod	16,7	20,6	31,2	25,2	29,3	223,1
Liberecký kraj	29,1	31,9	34,3	36,0	37,9	138,7
Česká republika	23,5	25,3	28,5	30,6	31,7	152,3

Zdroj:

Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2005, Český statistický úřad, kód 4030-06.

Demografická ročenka krajů České republiky 1991 až 2005, Český statistický úřad., kód 4027-06.

Podobně jako odkládání rození dětí do vyššího věku je zřejmé i odkládání sňatků. Dokazuje to rostoucí průměrný věk ženichů a nevěst při prvním sňatku. Věk vstupu do manželství se mezi lety 2001 a 2005 zvýšil ve všech obvodech ORP. Pouze u ženichů na Tanvaldsku došlo k poklesu průměrného věku, ale jedná se pouze o meziroční výkyv, způsobený poklesem z vyšší hodnoty v roce 2004. V Libereckém kraji vstupují lidé do manželství nepatrně později než v celé České republice. Muži se v roce 2005 ženili nejpozději na Turnovsku, nejdříve na Tanvaldsku. Ženy se ve stejném roce vdávaly nejpozději na Frýdlantsku, nejdříve na Českolipsku. Vstup žen do manželství zhruba o 3 roky dříve než u mužů je v Libereckém kraji i ČR zhruba stejný. V obvodech ORP je nejvyšší rozdíl na Českolipsku (3,6 roku), nejnižší na Frýdlantsku (1,3 roku).

Tabulka: Průměrný věk ženicha a nevěsty při prvním sňatku v obvodech ORP v letech 2001 a 2005

Obvod ORP	Průměrný věk při prvním sňatku			
	ženicha		nevěsty	
	2001	2005	2001	2005
Česká Lípa	27,0	29,6	24,7	26,0
Frýdlant	27,2	29,1	24,3	27,8
Jablonec nad Nisou	27,7	29,0	25,5	26,8
Jilemnice	27,7	29,6	24,4	26,7
Liberec	27,8	29,7	25,4	27,2
Nový Bor	27,4	29,7	25,1	26,4
Semily	28,2	29,2	24,9	26,5
Tanvald	28,9	28,5	25,9	26,3
Turnov	27,7	30,1	24,5	27,0
Železný Brod	28,2	29,5	25,2	27,0
Liberecký kraj	27,9	29,5	25,3	26,8
Česká republika	27,6	29,2	25,0	26,6

Zdroj:

Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2005, Český statistický úřad, kód 4030-06.

Demografická ročenka krajů České republiky 1991 až 2005, Český statistický úřad, kód 4027-06.

Rozvodovost

V Libereckém kraji byla ve srovnání s Českou republikou rozvodovost mezi lety 2001 a 2005 asi o 8 % vyšší. Nejvyšší hrubá míra rozvodovosti byla zaznamenána na Českolipsku a Novoborsku, nejnižší na Rokytnicku a Železnobrodsku. Celostátní hrubá míra rozvodovosti byla překročena ve 12 obvodech POÚ. Počet rozvodů se v České republice mezi lety 2001 a 2005 snížil o 0,9 %, v Libereckém kraji o 3,7 %. Ke zvýšení počtu rozvodů došlo mezi lety 2001 a 2005 v 11 obvodech POÚ, nejvíce v obvodě Jablonné v Podještědí (více než dvojnásobně), ale vzhledem k celkově malému počtu případů je zde vliv ročních výkyvů vysoký. Počet rozvodů nejvíce klesl na Semilsku, a to asi o 23 %. Z dlouhodobého hlediska je zřejmá mírně se zvyšující úroveň rozvodovosti.

Liberecký kraj patří ke krajům s nejvyšší rozvodovostí, dlouhodobě mu patří v této nelichotivé statistice 3. pozice (za Karlovarským a Ústeckým krajem). Ve statistice úhrnné rozvodovosti, tedy podílu manželství, které končí rozvodem zde bylo v roce 2003 dosaženo hodnoty 52 %, což je opět 3.místo mezi kraji. Dalším sledovaným ukazatelem je počet rozvodů na 100 uzavřených sňatků. Zde bylo mezi lety 2001 a 2005 dosaženo nejvyšších hodnot v obvodech Hodkovice nad Mohelkou (86 rozvodů), Jablonné v Podještědí a Doksy (u obou 80 rozvodů), nejnižších v obvodech Jilemnice (54 rozvodů), Železný Brod a Český Dub (u obou 55 rozvodů). V Libereckém kraji připadalo na 100 uzavřených sňatků 64 a v České republice 62 rozvodů. Vzhledem k poklesu počtu sňatků hodnota tohoto ukazatele plynule narůstá.

Tabulka: Rozvodovost v obvodech POÚ v letech 2001 až 2005

Obvod POÚ	Počet rozvodů						Hrubá míra rozvodovosti (‰)
	2001	2002	2003	2004	2005	2001-5	2001-2005
Cvikov	20	26	20	17	18	101	3,33
Česká Lípa	212	214	240	242	184	1 092	4,17
Český Dub	15	25	24	13	17	94	2,50
Doksy	30	32	32	28	37	159	3,73
Frýdlant	54	60	66	63	53	296	3,08
Hodkovice nad Mohelkou	8	16	9	8	10	51	3,83
Hrádek nad Nisou	23	19	31	35	33	141	3,17
Chrastava	31	22	27	37	31	148	3,14
Jablonec nad Nisou	208	219	208	199	177	1 011	3,82
Jablonné v Podještědí	8	19	10	16	17	70	3,69
Jilemnice	48	43	46	43	47	227	2,60
Liberec	355	374	367	330	326	1 752	3,48
Lomnice nad Popelkou	28	27	25	27	35	142	2,62
Mimoň	48	47	66	67	62	290	3,74
Nové Město pod Smrkem	20	13	9	13	21	76	3,04
Nový Bor	70	86	83	75	75	389	3,94
Rokytnice nad Jizerou	18	14	7	11	15	65	2,36
Semily	53	42	44	47	41	227	2,87
Tanvald	81	66	71	75	68	361	3,29
Turnov	85	73	97	90	100	445	2,87
Železný Brod	33	29	22	32	27	143	2,39
Liberecký kraj	1 448	1 466	1 504	1 468	1 394	7 280	3,41
Česká republika	31 586	31 758	32 824	33 060	31 288	160 516	3,15

Pozn.: V roce 2006 bylo v Libereckém kraji rozvedeno 1 548 manželství, v České republice 31 415 manželství.

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Potratovost

Liberecký kraj patří ke krajům s nejvyšší potratovostí. Hrubá míra potratovosti zde byla v uplynulých 5 letech ve srovnání s ČR asi o 21 % vyšší. Úhrnná indukovaná potratovost (počet potratů připadajících na 1 ženu ve věku 15-49 let při zachování současné míry

potratovosti) dosáhla v Libereckém kraji hodnoty 0,42 potratu na ženu, což je mezi kraji 3.nejvyšší hodnota (po Karlovarském a Ústeckém kraji).

V porovnání s počtem porodů dosáhl Liberecký kraj hodnoty téměř 52 potratů na 100 porodů. Nejvyšší hodnoty byly zaznamenány na Tanvaldsku (62,8), Jablonecku (59,8) a Českolipsku (58,6), nejnižší v obvodech Hodkovice nad Mohelkou a Rokytnice nad Jizerou (šhodně 33,3) a dále v obvodech Jilemnice (39,3), Jablonné v Podještědí (39,5) a Semily (39,7). Hodnota za Liberecký kraj činí 51,8 a za Českou republiku 44,5 potratů na 100 porodů. Podobně jako v celé České republice, i v Libereckém kraji počet potratů od roku 1990 velmi výrazně poklesl zásluhou masového rozšíření hormonální antikoncepce. Celostátní hrubá míra potratovosti byla překročena ve 12 obvodech. Nejvyšší hrubá míra potratovosti byla zaznamenána v obvodech Mimoň a Česká Lípa, nejnižší v obvodech Rokytnice nad Jizerou a Hodkovice nad Mohelkou.

Tabulka: Potratovost v obvodech POÚ v letech 2001 až 2005

Obvod POÚ	Počet potratů						Hrubá míra potratovosti (‰)
	2001	2002	2003	2004	2005	2001-5	2001-2005
Cvikov	33	29	41	26	27	156	5,14
Česká Lípa	341	348	312	302	294	1 597	6,10
Český Dub	26	34	28	33	27	148	3,94
Doksy	40	40	44	48	35	207	4,86
Frýdlant	125	111	107	92	114	549	5,71
Hodkovice nad Mohelkou	10	9	9	11	3	42	3,16
Hrádek nad Nisou	58	51	53	47	41	250	5,62
Chrastava	64	50	43	47	50	254	5,38
Jablonec nad Nisou	342	302	288	322	325	1 579	5,96
Jablonné v Podještědí	13	13	16	10	18	70	3,69
Jilemnice	67	83	68	66	56	340	3,89
Liberec	534	505	500	513	484	2 536	5,03
Lomnice nad Popelkou	42	42	37	35	29	185	3,41
Mimoň	93	89	107	90	95	474	6,12
Nové Město pod Smrkem	19	26	21	25	21	112	4,47
Nový Bor	110	93	88	95	83	469	4,74
Rokytnice nad Jizerou	17	17	13	15	16	78	2,84
Semily	78	60	38	52	58	286	3,61
Tanvald	138	138	122	112	109	619	5,65
Turnov	112	120	137	104	102	575	3,71
Železný Brod	37	57	55	45	43	237	3,95
Liberecký kraj	2 299	2 217	2 127	2 090	2 030	10 763	5,04
Česká republika	45 057	43 743	42 304	41 324	40 023	212 451	4,17

Pozn.: V roce 2006 bylo v Libereckém kraji zaznamenáno 2 022 potratů, v České republice 39 959 potratů.

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Typologie obvodů POÚ podle demografických ukazatelů

Z předchozího přehledu jednotlivých demografických ukazatelů vyplynula typologie jednotlivých obvodů POÚ z demografického hlediska. Hodnoceno bylo umístění jednotlivých obvodů POÚ vždy v hrubých mírách porodnosti, úmrtnosti, migračního přírůstku, sňatečnosti, rozvodovosti a potratovosti. Přirozený přírůstek, vzniklý jako rozdíl porodnosti a úmrtnosti, a celkový přírůstek, jež je součtem přirozeného a migračního přírůstku, nebyly v tomto sledování hodnoceny.

Z demografického hlediska lze nejlépe hodnotit Chrastavsko a Mimoňsko, kde byla zaznamenána ve srovnání s průměry za Liberecký kraj vyšší porodnost, nižší úmrtnost, migrační přírůstek obyvatel, vyšší sňatečnost, ale i vyšší rozvodovost a potratovost. Nejhorší hodnocení si vysloužily Cvikovsko a Tanvaldsko, které se vyznačují nižší porodností, vyšší

úmrtností, nízkým migračním přírůstkem, nižší sňatečností a vyšší rozvodovostí a potratovostí. Upřednostníme-li otázky pohybu obyvatelstva, pak nejhorší strukturu mají obvody v semilském okrese Rokytnice nad Jizerou, Semily a Lomnice nad Popelkou, které se vyznačují nižší porodností, vyšší úmrtností, migračním úbytkem a nižší sňatečností. Jejich kladem je nízká rozvodovost a potratovost.

Na Českolipsku a Jablonecku byla zaznamenána vyšší porodnost, nižší úmrtnost, nízký migrační přírůstek (Jablonecko) či úbytek (Českolipsko), vyšší sňatečnost, ale i rozvodovost a potratovost. Ostatní obvody jsou charakterem jednotlivých ukazatelů jedinečné, vzájemně se podobají jen v některých ukazatelích. Následující tabulka udává umístění jednotlivých obvodů POÚ v 6 zmíněných charakteristikách.

Tabulka: Pořadí obvodů POÚ v jednotlivých demografických ukazatelích

Obvod POÚ	Pořadí obvodů v demografických ukazatelích						
	porodnost	úmrtnost	migrační přírůstek	sňatečnost	rozvodovost	potratovost	součet pořadí
Chrastava	3	4	2	4	10	15	38
Mimoň	1	2	4	2	17	21	47
Jilemnice	8	3	15	10	4	7	47
Hrádek nad Nisou	6	11	6	5	11	16	55
Frydlant	5	8	10	7	9	18	57
Liberec	9	5	16	1	14	13	58
Turnov	17	17	5	9	6	6	60
Hodkovice nad Mohelkou	10	13	1	17	19	2	62
Jablonné v Podještědí	12	7	11	14	15	5	64
Český Dub	18	21	3	15	3	8	68
Nové Město pod Smrkem	2	19	17	13	8	10	69
Česká Lípa	4	1	21	3	21	20	70
Jablonec nad Nisou	7	6	14	6	18	19	70
Doksy	11	12	7	12	16	12	70
Nový Bor	14	9	12	8	20	11	74
Železný Brod	21	16	8	18	2	9	74
Lomnice nad Popelkou	19	10	20	19	5	3	76
Semily	13	14	19	20	7	4	77
Rokytnice nad Jizerou	20	20	18	21	1	1	81
Cvikov	16	15	9	16	13	14	83
Tanvald	15	18	13	11	12	17	86

Pozn. Pořadí je určováno v jednotlivých ukazatelích podle jejich pozitivitu, tedy od nejvyšší porodnosti, nejnižší úmrtnosti, nejvyššího migračního přírůstku, nejvyšší sňatečnosti, nejnižší rozvodovosti a nejnižší potratovosti.

Následující text stručně charakterizuje jednotlivé obvody POÚ podle hlavních demografických ukazatelů v letech 2001 až 2005.

Cvikov

Na Cvikovsku byla zaznamenána stabilní nízká hrubá míra porodnosti, která je nižší než krajský i republikový průměr. Hrubá míra úmrtnosti byla naopak vysoká, nelze dosud posoudit, zda její příznivý vývoj v letech 2004 a 2005 je pouze přechodným výkyvem či obratem k lepšímu. Výsledkem byl stálý pokles obyvatel přirozenou měnou. Vývoj migrace byl naopak pozitivní, obyvatelstva stěhováním stále přibývalo. Celkový přírůstek obyvatel byl zaznamenán vyšší než je krajský i celostátní průměr. Obvod má nepatrně lepší věkovou strukturu než celý Liberecký kraj.

Česká Lípa

Českolipsko se vyznačovalo velmi vysokou hrubou mírou porodnosti, hrubá míra úmrtnosti byla naopak nejnižší ze všech obvodů. Výsledkem byl druhý nejvyšší přírůstek přirozenou měnou. Naopak velmi nepříznivý byl vývoj migrace, kdy stěhováním trvale ubývalo obyvatel a migrační úbytek byl nejvyšší v kraji. Celkově obyvatel mírně ubývalo. Věková struktura je zde druhá nejlepší v Libereckém kraji.

Český Dub

Českokodubsko je charakteristické velmi nízkou hrubou mírou porodnosti, hrubá míra úmrtnosti zde byla naopak zdaleka nejvyšší ze všech obvodů. Českokodubsko mělo proto nejhorší vývoj přirozenou měnou z celého Libereckého kraje. Přirozený úbytek zde byl velmi výrazný. Vysoce pozitivně se naopak vyvíjela migrace, neboť přírůstek stěhováním zde byl třetí nejvyšší. Celkový vývoj počtu obyvatel lze hodnotit jako příznivý. Věková struktura je ovšem druhá nejhorší ze všech obvodů.

Doksy

Hrubá míra porodnosti i úmrtnosti se na Dokesku udržovala ve středních hodnotách, celkově obyvatel přirozenou měnou ubývalo. Migrační přírůstek byl výraznější než přirozený úbytek, proto počet obyvatel celkově rostl. Věková struktura je mírně horší než činí průměr Libereckého kraje.

Frýdlant

Frýdlantsko se vyznačovalo vyšší hrubou mírou porodnosti a poněkud nižší hrubou mírou úmrtnosti. Výsledkem byl zcela nepatrný přirozený přírůstek. Vývojem migrace patřilo Frýdlantsko se středním nárůstem k průměrným obvodům. Celkový přírůstek dosahoval rovněž průměrných hodnot. Věková struktura patří k nejmladším v kraji.

Hodkovice nad Mohelkou

Hrubou mírou porodnosti v Hodkovicích nad Mohelkou lze hodnotit jako průměrnou, hrubou mírou úmrtnosti jako mírně zvýšenou. Mírný přirozený úbytek obyvatel byl průměrný v rámci ostatních obvodů a téměř totožný s celostátním průměrem. Migrační přírůstek byl zdaleka nejvyšší v celém kraji, což pomohlo i celkovému přírůstku, jež je druhý nejvyšší. Věková struktura je nepatrně lepší než v Libereckém kraji.

Hrádek nad Nisou

Hrubá míra porodnosti byla na Hrádecku poměrně vysoká, hrubá míra úmrtnosti pak průměrná. Výsledkem byl nepatrný úbytek obyvatel přirozenou měnou. Migrační přírůstek byl poměrně výrazný a celkový přírůstek patřil k nejvyšším v kraji. Věková struktura je mírně lepší než v celém kraji.

Chrastava

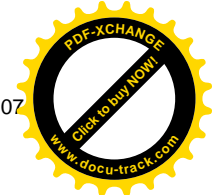
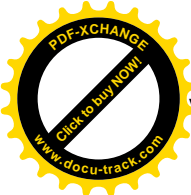
Chrastavsko je obvodem s nejpříznivějším trendem populačního vývoje. Hrubá míra porodnosti zde byla třetí nejvyšší v kraji, hrubá míra úmrtnosti naopak patřila k nejnižším. Přirozený přírůstek byl proto rovněž třetí nejvyšší v kraji. Velmi výrazný migrační přírůstek, který je mezi obvody druhý nejvyšší, pomohl k dosažení nejvyšší hodnoty celkového přírůstku. Věková struktura obyvatelstva patří k nejmladším v kraji.

Jablonec nad Nisou

Hrubá míra porodnosti byla na Jablonecku mírně vyšší a hrubá míra úmrtnosti mírně nižší než krajský průměr. Výsledkem byl nulový přirozený přírůstek, to je však mezi obvody 6. nejlepší hodnota. Migrační přírůstek byl nepatrný, což Jablonecko řadí mezi podprůměrné obvody. Celkový mírný přírůstek byl průměrnou hodnotou. Věková struktura je mírně starší než v Libereckém kraji.

Jablonné v Podještědí

V obvodu byla zaznamenána průměrná hrubá míra porodnosti a nižší hrubá míra úmrtnosti. Výsledkem je nepatrný úbytek obyvatel přirozenou měnou. Stěhováním i celkově obyvatel mírně přibývalo, což je ve srovnání s ostatními obvody průměrný výsledek. Charakter věkové struktury je příznivější než činí krajská hodnota.

Jilemnice

Hrubá míra porodnosti byla na Jilemnicku mírně vyšší než krajský průměr, hrubá míra úmrtnosti byla naopak třetí nejnižší. Proto obyvatel přirozenou měnou nepatrně přibývalo. Zároveň však docházelo k migračnímu úbytku, celkově proto počet obyvatel nepatrně klesl. Věková struktura je hodnotou průměrného věku totožná s celým Libereckým krajem.

Liberec

Populačně nejlidnatější Liberecko mělo ve srovnání s ostatními obvody průměrnou hrubou míru porodnosti a nízkou míru úmrtnosti. Přirozenou měnou proto obyvatel nepatrně ubývalo. Nepříznivě se vyvíjela i migrace. Celkový vývoj populace byl proto ve srovnání s dalšími obvody i krajem dosti nepříznivý. Věková struktura patří k nejstarším v kraji.

Lomnice nad Popelkou

Lomnicko patří k obvodům s nejhorsším populačním vývojem. Hrubá míra porodnosti byla na Lomnicku třetí nejnižší, hrubou míru úmrtnosti lze hodnotit jako průměrnou. Přirozenou měnou proto počet obyvatel klesl, významný byl i migrační úbytek (druhý nejvyšší v kraji). Celkový úbytek obyvatel byl třetí nejvyšší. Věková struktura patří v Libereckém kraji k nejstarším.

Mimoň

Mimoňsko patří k obvodům s nejpříznivějším populačním vývojem. Hrubá míra porodnosti zde byla nejvyšší a hrubá míra porodnosti druhá nejnižší. Logicky tak obvod zaznamenal nejvyšší přírůstek přirozenou měnou. Velmi pozitivně se vyvíjela i migrace a výsledkem byl třetí nejvyšší celkový přírůstek. Zároveň má Mimoňsko nejmladší věkovou strukturu. Průměrný věk je zde téměř o 3 roky nižší než v Libereckém kraji.

Nové Město pod Smrkem

Hrubá míra porodnosti byla na Novoměstsku druhá nejvyšší, ale hrubá míra úmrtnosti zároveň třetí nejvyšší mezi všemi obvody. Znatelný proto byl přirozený úbytek obyvatel. Nepříznivě se vyvíjela i migrace. Obvod proto patřil mezi ty s nejvyšším celkovým úbytkem. Věková struktura je však třetí nejmladší v celém kraji.

Nový Bor

Na Novoborsku byla zaznamenána podprůměrná hodnota hrubé míry porodnosti. Ve srovnání s ostatními obvody lze jako průměrné hodnotit hrubou míru úmrtnosti, přirozený úbytek, migrační přírůstek a mírný celkový přírůstek. Věková struktura je svým charakterem rovněž průměrná a téměř totožná s krajskou.

Rokytnice nad Jizerou

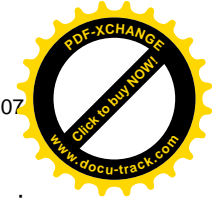
Rokytnicko je obvodem s nejhorsším trendem populačního vývoje. Hrubá míra porodnosti byla druhá nejnižší v kraji, hrubá míra úmrtnosti naopak druhá nejvyšší. Přirozený úbytek byl proto velmi výrazný. Nepříznivý byl i vývoj migrace. Celkový úbytek obyvatel byl nejvyšší mezi všemi obvody. Nadto je zde i třetí nejstarší věková struktura.

Semily

Semilsko patří k obvodům s nejhorsšími populačními trendy. Obvod se vyznačoval nižší hodnotou hrubé míry porodnosti a vyšší hodnotou hrubé míry úmrtnosti. Výsledkem byl znatelný přirozený úbytek. I migrací se počet obyvatel snižoval, hodnota úbytku byla třetí nejvyšší. Celkový úbytek obyvatel byl proto druhý nejvyšší mezi obvody. Věková struktura patří v Libereckém kraji k nejstarším.

Tanvald

Tanvaldsko kvůli nízké hrubé míře porodnosti a jedné z nejvyšších hrubých měr úmrtnosti zaznamenávalo významný přirozený úbytek. Migrační přírůstek byl nízký. Celkový úbytek tak

patřil v kraji k nejvyšším. Věková struktura je ve srovnání s Libereckým krajem i ostatními obvody průměrná.

Turnov

Turnovsko bylo charakteristické nízkou hrubou mírou porodnosti a vysokou hrubou mírou úmrtnosti. Přirozený úbytek byl proto jedním z nejvyšších v Libereckém kraji. Velmi příznivě se naopak vyvíjela migrační měna. Hodnota celkového přírůstku byla v kraji jedna z nejméně výrazných. Turnovsko však má třetí nejstarší věkovou strukturu.

Železný Brod

Železnobrodsko zaznamenalo nejnižší hrubou mírou porodnosti a vysokou hrubou mírou úmrtnosti. Hodnota přirozeného úbytku byla proto třetí nejvyšší v Libereckém kraji. Migrace se naopak vyvíjela příznivě, hodnota celkového přírůstku byla nulová. Obvod má také nejhorší věkovou strukturu ze všech obvodů.

Projekce vývoje obyvatelstva

V roce 2004 publikoval Český statistický úřad populační projekci vývoje obyvatelstva České republiky do roku 2050 a následně stejnou studii pro jednotlivé kraje. Projekce předpokládá pokles počtu obyvatel Libereckého kraje ze současných necelých 430 tisíc na 350 tisíc v roce 2050. V souladu s prognózovaným vývojem lze předpokládat výraznou změnu složení obyvatel podle věku. Očekává se výrazné zvýšení podílu osob ve věku nad 65 let. Její podíl by měl stoupnout ze současných asi 13 % na plných 31 % na konci projektovaného období. Tomu bude odpovídat pokles podílu obyvatel v produktivním věku (15 – 64 let) a dětské složky obyvatelstva do 14 let (z 16 % na 13,3 %). Zároveň však studie předpokládá postupný růst ukazatele úhrnné plodnosti (průměrný počet dětí narozených jedné ženě ve věku 15-49 let). Protože však zároveň dojde ke snížení celkového počtu žen v tomto věku, počet narozených dětí bude klesat. Zároveň se zvýší naděje dožití mužů i žen asi o 6 let, tedy u mužů na 78 let a u žen na 84 let.

Projekce neuvažuje s vnitřní a zahraniční migrací, která je podmíněna souborem více těžko předvídatelných faktorů. Migrace však nejspíše skutečné výsledky výrazně ovlivní, jak jsme toho již nyní svědky. Pravdou je, že v současnosti je reálný vývoj příznivější, než projekce uvažovala. Dle projekce mělo v současnosti docházet k úbytku přirozenou měnou okolo 400 osob ročně. Ve skutečnosti přirozenou měnou v roce 2004 ubylo pouhých 37 obyvatel, v roce 2005 jich přibýlo 44 a dle naprosto čerstvých údajů pak v roce 2006 činil přirozený přírůstek 323 obyvatel.

Nahromaděný demografický potenciál, způsobený průchodem populačně silných ročníků žen z poloviny 70.let věkem nejvyšší plodnosti a odkladem sňatků a narození dětí do vyššího věku se však zřejmě v dohledné době vyčerpá. Postupně proto dojde opět k přirozenému úbytku, který se bude zvyšovat. Projekce počítá s úbytkem asi 600 osob v roce 2010, 900 osob v roce 2015 a 1200 osob v roce 2020. Předpokládá se, že úbytek bude činit v roce 2030 necelých 2000 a v roce 2050 asi 2300 osob ročně. V krátkém časovém horizontu se zřejmě budou projekce a realita ještě lišit. Hrubá míra porodnosti se bude ze současných asi 10 ‰ snižovat jen velmi zvolna - v roce 2020 bude činit asi 9 ‰ a v roce 2030 dosáhne minimální hodnoty 8,3 ‰. Hrubá míra úmrtnosti se bude vzhledem ke stárnutí věkové struktury i přes předpokládaný pokles standardizované míry úmrtnosti (podle věku) způsobený vědeckým pokrokem v medicíně dále zvyšovat. Ze současných zhruba 10 ‰ by dle projekce měla v roce 2010 přesáhnout 11 ‰ a v roce 2020 se přiblížit 12 ‰. V roce 2050 je uvažována hrubá míra úmrtnosti necelých 15 ‰. Popsané trendy zobrazují následující tabulky.

Tabulka: Předpokládaný vývoj počtu obyvatel v Libereckém kraji dle Projekce obyvatelstva v krajích a oblastech ČR do roku 2050

Počet obyvatel	2005	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Celkem	425 952	423 512	419 603	414 144	406 780	397 478	386 997	375 880	364 450	352 836
v tom ve věku										
0 - 4	20 678	20 870	19 950	18 923	17 690	16 667	16 386	16 224	15 725	14 973
5 - 9	19 857	20 654	20 849	19 932	18 906	17 674	16 653	16 372	16 209	15 708
10 - 14	24 782	19 841	20 639	20 831	19 917	18 887	17 658	16 637	16 359	16 196
15 - 49	212 828	209 580	200 997	192 611	176 408	160 472	150 780	140 634	132 711	129 285
50 - 54	32 876	26 242	26 695	27 327	35 323	34 346	27 332	26 677	23 598	18 947
55 - 59	35 360	31 649	25 315	25 824	26 484	34 301	33 387	26 612	26 014	23 029
60 - 64	24 091	33 273	29 897	23 991	24 572	25 263	32 819	31 993	25 569	25 055
65 - 69	16 444	21 799	30 269	27 372	22 094	22 803	23 561	30 769	30 081	24 143
70 - 74	14 213	14 178	18 961	26 509	24 147	19 615	20 406	21 207	27 879	27 365
75 - 79	12 234	11 221	11 440	15 512	21 951	20 248	16 632	17 533	18 379	24 382
80 - 85	8 896	8 377	7 888	8 326	11 548	16 654	15 661	13 089	14 093	14 986
85 - 90	2 545	4 728	4 686	4 607	5 141	7 404	11 023	10 689	9 190	10 227
90 +	1 148	1 100	2 017	2 379	2 599	3 144	4 699	7 444	8 643	8 540

Zdroj: Projekce obyvatelstva v krajích a oblastech ČR do roku 2050, Český statistický úřad, kód 4021-03

Tabulka: Předpokládaný vývoj základních demografických ukazatelů v Libereckém kraji dle Projekce obyvatelstva v krajích a oblastech ČR do roku 2050

Ukazatel	2005	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Živě narození	4 251	4 128	3 928	3 717	3 447	3 324	3 286	3 234	3 105	2 945
Zemřelí	4 641	4 734	4 845	4 941	5 084	5 277	5 432	5 488	5 406	5 286
Přirozený přírůstek	-390	-606	-917	-1 224	-1 637	-1 953	-2 146	-2 254	-2 301	-2 341
Porodnost (‰)	10,0	9,7	9,4	9,0	8,5	8,3	8,5	8,6	8,5	8,3
Úmrtnost (‰)	10,9	11,2	11,5	11,9	12,5	13,2	14,0	14,6	14,8	14,9
Naděje dožití při narození										
- muži	71,6	72,3	73,1	73,8	74,6	75,3	76,1	76,8	77,6	78,3
- ženy	78,2	78,9	79,6	80,3	81,0	81,7	82,3	83,0	83,7	84,4
Uhrnná plodnost	1,28	1,35	1,42	1,50	1,57	1,65	1,65	1,66	1,66	1,67

Zdroj: Projekce obyvatelstva v krajích a oblastech ČR do roku 2050, Český statistický úřad, kód 4021-03

Ekonomická analýza

Ekonomická aktivita obyvatelstva

Data o ekonomické aktivitě obyvatel byla naposledy sledována při sčítání lidu, domu a bytů v roce 2001. Důležité je zdůraznit široce pojatou definici pojmu ekonomicky aktivní osoba, jak byla při sčítání v roce 2001 uplatněna. Ekonomicky aktivní tak byly definovány všechny osoby 15leté a starší, jež byly v placeném zaměstnání, dále osoby v základní vojenské, náhradní a civilní službě, ve vazbě či výkonu trestu odnětí svobody, pracující studenti a učni, ženy na mateřské dovolené (28 nebo 37 týdnů) s trvajícím pracovním poměrem a rovněž nezaměstnaní, kteří aktivně hledali práci a byli připraveni k okamžitému nástupu do zaměstnání.

Míra ekonomické aktivity, tedy podíl ekonomicky aktivních obyvatel vůči jejich celkovému počtu, je vysoce závislá na věku. Jak je z níže uvedené tabulky zřejmé, nejvyšší je ekonomická aktivita ve věkových skupinách od 25 do 54 let. Odlišná je ekonomická aktivita mužů a žen. U mužů dosahuje maximálních hodnot brzy po ukončení přípravy na povolání, tedy po 25.roce věku. Ženy po ukončení přípravy na povolání často pečují o rodinu a míra jejich ekonomické aktivity dosahuje maxima až po 35.roce věku. Po 55.roce věku se ekonomická aktivita osob výrazně snižuje a po 65.roce věku již bylo v Libereckém kraji ekonomicky aktivních necelých 6 % obyvatel.

V míře ekonomické aktivity celkové, mužů i žen dosahuje Liberecký kraj nadprůměrných hodnot a umísťuje se ve všech 3 zmíněných kategoriích na 3.místě za Prahou a Karlovarským krajem. Dle typologie obyvatel podle ekonomické aktivity vytvořené Českým statistickým úřadem patří všechny 4 okresy Libereckého kraje do nejlepší skupiny s nadprůměrným zastoupením osob zaměstnaných a podprůměrným zastoupením osob nezaměstnaných a ekonomicky neaktivních. K vyšší ekonomické aktivitě Libereckého kraje ve srovnání s Českou republikou pomáhá především vyšší podíl ekonomicky aktivních osob starších než 55 let.

Hodnoceno dle obvodů POÚ dosahují nejvyšší ekonomické aktivity obvody Nový Bor, Liberec a Hodkovice nad Mohelkou, nejnižší pak obvody Český Dub, Cvikov a Lomnice nad Popelkou. Míra ekonomické aktivity je u obyvatel ve věku 25-54 let velmi vyrovnaná, nejvíce se liší u věkové skupiny 60-64 let, kde je rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou více než čtyřnásobný. V této souvislosti je zaznamenání hodná vysoká ekonomická aktivita osob nad 60 let na Železnobrodsku. Pro praktické využití v oblasti sociálních služeb jsou v příloze uvedeny i počty ekonomicky neaktivních osob v jednotlivých obvodech POÚ podle věkových skupin, včetně dětí.

Tabulka: Míra ekonomické aktivity (v %) podle věkových skupin v obvodech POÚ podle sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001

Obvod POÚ	Věková skupina							Celková míra ekonomické aktivity
	15- 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 59	60 - 64	65 a více	
Cvikov	54,7	84,9	89,4	83,7	42,9	15,8	3,1	49,6
Česká Lípa	50,7	86,6	92,0	86,9	52,2	19,5	4,3	53,1
Český Dub	49,9	84,2	94,5	88,0	48,8	16,5	3,2	48,8
Doksy	53,8	86,5	93,6	89,0	55,6	20,6	3,6	52,1
Frydlant	53,1	86,6	93,4	89,9	50,1	11,9	2,1	52,3
Hodkovice n.M.	54,2	86,2	88,5	92,4	50,0	17,5	4,3	53,8
Hrádek n.N.	57,0	88,1	94,4	90,5	45,2	14,6	3,1	52,5
Chrastava	52,3	86,8	92,3	90,2	51,7	16,0	3,2	52,8
Jablonec n.N.	47,5	84,0	90,4	86,2	57,2	25,9	7,0	52,1
Jablonné v Podj.	53,8	86,2	93,3	88,3	46,6	8,0	3,4	51,7
Jilemnice	49,0	86,9	94,8	91,2	55,1	19,0	5,5	50,9
Liberec	47,4	86,8	93,2	91,3	59,6	27,7	6,6	54,1

Lomnice n.Pop.	47,7	88,9	94,2	90,1	49,2	16,8	4,1	49,9
Mimoň	54,7	86,3	92,7	87,4	51,8	20,2	4,6	52,8
Nové Město p.Sm.	55,2	82,9	89,9	87,8	46,9	16,3	2,2	50,5
Nový Bor	51,7	88,4	94,0	89,5	54,6	19,7	4,9	54,6
Rokytnice n.J.	49,4	88,7	92,7	89,7	52,9	16,2	3,9	50,5
Semily	49,1	87,4	93,5	90,4	54,2	26,2	6,2	51,1
Tanvald	50,2	86,2	90,7	84,8	50,1	23,9	4,7	51,2
Turnov	49,4	88,3	94,6	92,0	56,2	24,6	6,0	52,3
Železný Brod	50,8	84,9	90,5	83,1	55,6	35,8	15,3	52,6
Liberecký kraj	49,9	86,5	92,6	88,9	54,8	22,8	5,7	52,6
Česká republika	48,5	87,0	92,7	88,6	51,2	18,4	4,3	51,4

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Nezaměstnanost

Jak již bylo uvedeno, do počtu ekonomicky aktivních se započítávají i nezaměstnaní. Údaje o nezaměstnanosti v jednotlivých POÚ proto mohou přinést zajímavé výsledky. Nezaměstnanost v Libereckém kraji je stále nižší než činí průměr za ČR, rozdíl se však podstatně snížil. Zřejmý je pozitivní trend poklesu nezaměstnanosti, jak v ČR, tak v Libereckém kraji. Nezaměstnanost se rovněž snížila kromě Železnobrodsko ve všech obvodech POÚ. Železnobrodsko však mělo v únoru 2007 4.nejnižší nezaměstnanost ze všech obvodů POÚ. Druhým pozitivem je výrazný pokles míry nezaměstnanosti u obvodů s její nejvyšší hodnotou.

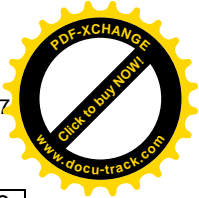
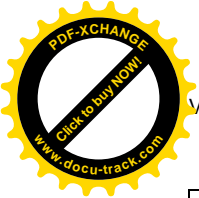
Zřetelné jsou sezónní výkyvy v míře nezaměstnanosti, způsobené zvýšenou zaměstnaností v letních měsících např. v zemědělství, stavebnictví či cestovním ruchu. Nejzřetelnější jsou na Dokesku, kde se sezónní práce zřejmě váží hlavně na cestovní ruch. Sezónní výkyvy se naopak vůbec neprojevily na Liberecku a Jablonecku, kde nezaměstnanost klesala po celé období poměrně plynule. Důvodem je poměrně široké spektrum ekonomických činností, jejichž hospodářská aktivita většinou nepodléhá sezónním vlivům. Vliv sezónních výkyvů nebyl zjištěn ani na Turnovsku a Tanvaldsku, minimální byl i na Českolipsku.

Nejvyšší mírou nezaměstnanosti je postižen celý Frýdlantský výběžek, v zimních měsících překračuje 10% nezaměstnanost i Dokesko. Nejnižší nezaměstnanost byla v únoru 2007 na Turnovsku, v Hodkovicích nad Mohelkou a na Jablonecku. Hodnoceno v úrovni obcí byla nejvyšší nezaměstnanost zaznamenána v malých obcích jihozápadně od Dokš (Blatce, Luka, Tachov a Ždírec) a v nejsevernější části Frýdlantského výběžku (Bulovka, Černousy, Horní Řasnice, Jindřichovice pod Smrkem a Pertoltice).

Z porovnání obvodů dle míry ekonomické aktivity a míry nezaměstnanosti pak nelze odvodit žádnou závislost. Nejlépe si v tomto porovnání stojí obvody Hodkovice nad Mohelkou a Liberec s vysokou ekonomickou aktivitou a nízkou nezaměstnaností, na opačném konci nalezneme obvody Cvikov, Nové Město pod Smrkem a Rokytnice nad Jizerou s nízkou ekonomickou aktivitou a vyšší až vysokou nezaměstnaností.

Tabulka: Vývoj míry nezaměstnanosti v obvodech POÚ od ledna 2005 do února 2007

Obvod POÚ	Míra nezaměstnanosti (%)						
	Leden 2005	Červenec 2005	Leden 2006	Červenec 2006	Leden 2007	Únor 2007	Rozdíl II.07-I.05
Cvikov	10,3	9,0	10,1	9,6	9,5	9,6	-0,7
Česká Lípa	9,2	8,2	8,3	7,2	7,2	7,0	-2,2
Český Dub	8,2	8,8	9,3	7,2	7,8	7,7	-0,5
Doksy	10,8	7,9	11,9	7,7	10,3	10,3	-0,5
Frýdlant	15,2	14,6	15,1	13,3	13,8	13,2	-2,0
Hodkovice n.M.	5,6	4,9	5,6	5,9	5,1	5,0	-0,6
Hrádek n.N.	8,9	7,7	8,5	8,8	7,9	7,3	-1,6
Chrastava	10,8	9,1	10,1	9,3	8,9	8,8	-2,0
Jablonec n.N.	6,7	6,6	6,0	5,5	5,4	5,2	-1,5

Jablonné v Podj.	8,2	7,7	8,2	8,2	7,9	7,9	-0,3
Jilemnice	8,0	7,0	7,4	6,4	6,7	6,6	-1,4
Liberec	7,7	7,4	7,2	6,9	6,5	6,2	-1,5
Lomnice n.Pop.	8,5	8,0	8,3	6,5	6,3	6,2	-2,3
Mimoň	9,9	9,3	9,5	9,4	8,3	8,0	-1,9
Nové Město p.Sm.	19,3	16,6	18,4	15,2	15,9	15,4	-3,9
Nový Bor	9,1	8,8	8,9	8,1	7,6	7,3	-1,8
Rokytnice n.J.	9,1	10,1	9,1	9,2	10,3	8,5	-0,6
Semily	9,6	8,8	8,7	7,9	8,1	7,6	-2,0
Tanvald	8,6	7,9	7,8	7,5	7,6	7,6	-1,0
Turnov	5,5	5,1	5,1	5,0	4,9	4,5	-1,0
Železný Brod	4,9	5,4	4,2	4,6	5,3	5,4	0,5
Liberecký kraj	8,3	7,8	7,9	7,2	7,2	7,0	-1,3
Česká republika	9,8	8,8	9,2	7,9	7,9	7,7	-2,1

Zdroj: Integrovaný portál MPSV [<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz>]

Tabulková příloha:

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Cvikov, Česká Lípa a Český Dub v roce 2000

Věková skupina	Cvikov			Česká Lípa			Český Dub		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	154	166	320	1 358	1 306	2 664	160	149	309
5-9	199	179	378	1 779	1 612	3 391	219	196	415
10-14	193	179	372	2 033	2 019	4 052	245	208	453
15-49	1 587	1 469	3 056	14 612	14 642	29 254	1 927	1 775	3 702
50-54	250	268	518	2 155	2 054	4 209	291	312	603
55-59	166	193	359	1 282	1 311	2 593	220	240	460
60-64	143	156	299	879	1 004	1 883	167	171	338
65-69	121	137	258	666	872	1 538	136	197	333
70-74	84	138	222	513	877	1 390	149	222	371
75-79	49	115	164	400	809	1 209	113	183	296
80-84	23	35	58	149	269	418	49	103	152
85-89	12	29	41	57	165	222	27	90	117
90+	2	10	12	18	55	73	7	39	46

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Doksy, Frýdlant a Hodkovice nad Mohelkou v roce 2000

Věková skupina	Doksy			Frýdlant			Hodkovice nad Mohelkou		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	224	201	425	533	473	1 006	65	65	130
5-9	261	247	508	624	623	1 247	86	75	161
10-14	237	240	477	666	641	1 307	84	76	160
15-49	2 119	1 997	4 116	5 107	4 842	9 949	735	675	1 410
50-54	432	384	816	887	825	1 712	110	118	228
55-59	250	268	518	539	543	1 082	86	63	149
60-64	169	224	393	372	442	814	49	58	107
65-69	167	216	383	303	350	653	40	53	93
70-74	131	174	305	245	369	614	41	62	103
75-79	84	163	247	162	352	514	27	50	77
80-84	30	70	100	64	151	215	12	25	37
85-89	12	59	71	35	81	116	2	12	14
90+	14	13	27	10	31	41	4	3	7

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Hrádek nad Nisou, Chrastava a Jablonec nad Nisou v roce 2000

Věková skupina	Hrádek nad Nisou			Chrastava			Jablonec nad Nisou		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	252	210	462	250	236	486	1 200	1 188	2 388
5-9	288	290	578	293	268	561	1 557	1 462	3 019
10-14	273	266	539	347	300	647	1 679	1 608	3 287
15-49	2 327	2 168	4 495	2 362	2 349	4 711	13 591	13 760	27 351
50-54	414	388	802	431	372	803	2 318	2 416	4 734
55-59	264	281	545	232	242	474	1 660	1 743	3 403
60-64	174	199	373	161	210	371	1 044	1 201	2 245
65-69	170	182	352	133	169	302	854	1 091	1 945
70-74	126	189	315	105	196	301	766	1 258	2 024
75-79	92	204	296	96	185	281	616	1 108	1 724
80-84	22	78	100	31	61	92	197	389	586
85-89	20	46	66	11	30	41	102	260	362
90+	10	10	20	5	14	19	35	104	139

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Jablonné v Podještědí, Jilemnice a Liberec v roce 2000

Věková skupina	Jablonné v Podještědí			Jilemnice			Liberec		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	79	86	165	445	400	845	2 265	2 164	4 429
5-9	106	117	223	646	514	1 160	2 740	2 495	5 235
10-14	124	120	244	568	581	1 149	3 111	3 050	6 161
15-49	1 051	928	1 979	4 553	4 308	8 861	26 073	25 899	51 972
50-54	164	193	357	625	621	1 246	4 507	4 815	9 322
55-59	97	98	195	456	517	973	3 187	3 485	6 672
60-64	87	85	172	340	432	772	2 068	2 442	4 510
65-69	63	83	146	371	408	779	1 842	2 323	4 165
70-74	48	91	139	296	419	715	1 540	2 329	3 869
75-79	36	76	112	208	293	501	1 199	2 330	3 529
80-84	12	31	43	63	142	205	402	840	1 242
85-89	6	14	20	61	130	191	221	525	746
90+	3	4	7	26	57	83	78	221	299

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Lomnice nad Popelkou, Mimoň a Nové Město pod Smrkem v roce 2000

Věková skupina	Lomnice nad Popelkou			Mimoň			Nové Město pod Smrkem		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	243	224	467	465	422	887	161	146	307
5-9	351	312	663	534	504	1 038	167	213	380
10-14	415	402	817	507	528	1 035	145	182	327
15-49	2 773	2 705	5 478	4 085	3 959	8 044	1 436	1 262	2 698
50-54	446	396	842	660	616	1 276	199	202	401
55-59	281	354	635	369	364	733	110	126	236
60-64	233	257	490	255	308	563	89	101	190
65-69	222	284	506	262	279	541	79	116	195
70-74	200	286	486	147	240	387	66	102	168
75-79	132	238	370	95	202	297	33	105	138
80-84	48	89	137	33	88	121	13	40	53
85-89	35	66	101	15	49	64	14	25	39
90+	8	29	37	10	20	30	6	11	17

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Nový Bor, Rokytnice nad Jizerou a Semily v roce 2000

Věková skupina	Nový Bor			Rokytnice nad Jizerou			Semily		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	487	427	914	141	123	264	340	354	694
5-9	533	500	1 033	161	163	324	433	464	897
10-14	642	610	1 252	183	160	343	515	493	1 008
15-49	5 317	5 241	10 558	1 419	1 375	2 794	4 056	3 877	7 933
50-54	936	969	1 905	230	208	438	561	601	1 162
55-59	594	577	1 171	159	185	344	449	523	972
60-64	398	441	839	114	124	238	333	365	698
65-69	353	363	716	112	123	235	334	443	777
70-74	239	412	651	117	151	268	264	383	647
75-79	183	393	576	90	129	219	208	356	564
80-84	72	149	221	34	63	97	68	141	209
85-89	48	107	155	24	47	71	53	95	148
90+	23	36	59	10	24	34	27	44	71

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Tanvald, Turnov a Železný Brod v roce 2000

Věková skupina	Tanvald			Turnov			Železný Brod		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	556	505	1 061	684	625	1 309	230	256	486
5-9	636	693	1 329	886	828	1 714	304	271	575
10-14	703	671	1 374	983	960	1 943	383	347	730
15-49	5 668	5 637	11 305	7 725	7 473	15 198	2 958	2 913	5 871
50-54	905	961	1 866	1 182	1 212	2 394	552	552	1 104
55-59	651	707	1 358	998	1 022	2 020	407	396	803
60-64	486	532	1 018	653	753	1 406	234	301	535
65-69	364	451	815	623	837	1 460	225	320	545
70-74	292	467	759	616	831	1 447	220	339	559
75-79	253	461	714	378	675	1 053	151	269	420
80-84	57	158	215	146	298	444	60	110	170
85-89	50	131	181	99	187	286	33	87	120
90+	15	63	78	47	105	152	20	39	59

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Cvikov, Česká Lípa a Český Dub v roce 2005

Věková skupina	Cvikov			Česká Lípa			Český Dub		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	135	140	275	1 337	1 331	2 668	171	164	335
5-9	164	160	324	1 300	1 257	2 557	187	151	338
10-14	205	183	388	1 724	1 529	3 253	235	210	445
15-49	1 574	1 403	2 977	14 135	14 128	28 263	1 906	1 748	3 177
50-54	239	255	494	1 926	1 928	3 854	327	292	619
55-59	256	270	526	1 966	1 986	3 952	298	327	625
60-64	147	178	325	1 139	1 254	2 393	209	236	445
65-69	123	148	271	778	938	1 716	140	165	305
70-74	88	119	207	548	767	1 315	120	176	296
75-79	61	97	158	361	681	1 042	106	188	294
80-84	25	85	110	231	558	789	70	131	201
85-89	12	19	31	65	173	238	19	54	73
90+	2	14	16	27	68	95	5	29	34

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Doksy, Frýdlant a Hodkovice nad Mohelkou v roce 2005

Věková skupina	Doksy			Frýdlant			Hodkovice nad Mohelkou		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	221	195	416	499	507	1 006	59	74	133
5-9	231	213	444	552	510	1 062	74	76	150
10-14	289	248	537	630	631	1 261	82	71	153
15-49	2 131	1 994	4 125	4 902	4 678	9 580	696	654	1 350
50-54	337	304	641	758	756	1 514	110	115	225
55-59	417	375	792	853	835	1 688	100	117	217
60-64	228	260	488	513	528	1 041	80	62	142
65-69	154	211	365	330	438	768	43	57	100
70-74	123	193	316	234	321	555	29	53	82
75-79	101	146	247	169	284	453	28	61	89
80-84	51	130	181	90	244	334	18	47	65
85-89	18	46	64	25	82	107	6	12	18
90+	3	24	27	8	37	45	1	2	3

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Hrádek nad Nisou, Chrastava a Jablonec nad Nisou v roce 2005

Věková skupina	Hrádek nad Nisou			Chrastava			Jablonec nad Nisou		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	263	199	462	246	276	522	1 372	1 268	2 640
5-9	243	198	441	251	235	486	1 173	1 183	2 356
10-14	286	285	571	303	281	584	1 534	1 456	2 990
15-49	2 266	2 086	4 352	2 558	2 353	4 911	13 264	13 276	26 540
50-54	330	364	694	374	375	749	1 982	2 167	4 149
55-59	404	394	798	433	391	824	2 158	2 313	4 471
60-64	251	277	528	223	239	462	1 491	1 661	3 152
65-69	156	189	345	144	195	339	912	1 148	2 060
70-74	135	152	287	102	148	250	721	973	1 694
75-79	86	158	244	81	164	245	575	1 038	1 613
80-84	59	134	193	57	144	201	395	785	1 180
85-89	7	31	38	17	27	44	93	219	312
90+	6	18	24	2	11	13	33	107	140

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Jablonné v Podještědí, Jilemnice a Liberec v roce 2005

Věková skupina	Jablonné v Podještědí			Jilemnice			Liberec		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	92	95	187	446	402	848	2 487	2 420	4 907
5-9	85	98	183	457	387	844	2 204	2 156	4 360
10-14	110	117	227	622	517	1 139	2 677	2 543	5 220
15-49	977	906	1 883	4 349	4 181	8 530	24 996	25 168	50 164
50-54	164	139	303	662	638	1 300	3 687	4 137	7 824
55-59	159	187	346	601	618	1 219	4 166	4 617	8 783
60-64	95	95	190	428	499	927	2 844	3 307	6 151
65-69	77	73	150	294	407	701	1 773	2 259	4 032
70-74	54	73	127	311	364	675	1 513	2 066	3 579
75-79	35	78	113	217	360	577	1 141	1 965	3 106
80-84	20	54	74	154	226	380	744	1 654	2 398
85-89	0	13	13	29	89	118	179	498	677
90+	2	6	8	19	60	79	71	235	306

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Lomnice nad Popelkou, Mimoň a Nové Město pod Smrkem v roce 2005

Věková skupina	Lomnice nad Popelkou			Mimoň			Nové Město pod Smrkem		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	243	223	466	464	450	914	120	158	278
5-9	236	223	459	480	437	917	153	135	288
10-14	350	315	665	550	532	1 082	165	205	370
15-49	2 769	2 588	5 357	4 166	3 944	8 110	1 329	1 131	2 460
50-54	378	370	748	596	602	1 198	217	175	392
55-59	433	390	823	638	624	1 262	183	195	378
60-64	262	350	612	348	359	707	118	127	245
65-69	200	258	458	215	281	496	83	99	182
70-74	191	266	457	220	256	476	61	95	156
75-79	136	253	389	92	204	296	43	79	122
80-84	84	180	264	52	141	193	19	68	87
85-89	20	45	65	19	42	61	8	18	26
90+	8	27	35	3	30	33	6	15	21

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Nový Bor, Rokytnice nad Jizerou a Semily v roce 2005

Věková skupina	Nový Bor			Rokytnice nad Jizerou			Semily		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	490	418	908	148	85	233	392	327	719
5-9	490	434	924	130	111	241	351	358	709
10-14	544	525	1 069	158	154	312	465	462	927
15-49	5 067	4 943	10 010	1 378	1 255	2 633	3 968	3 706	7 674
50-54	786	841	1 627	188	226	414	594	571	1 165
55-59	879	952	1 831	220	198	418	540	596	1 136
60-64	562	566	1 128	149	174	323	409	514	923
65-69	362	420	782	98	117	215	279	332	611
70-74	292	334	626	90	114	204	282	404	686
75-79	149	343	492	80	129	209	199	328	527
80-84	112	277	389	53	89	142	159	249	408
85-89	38	83	121	12	33	45	30	78	108
90+	14	46	60	6	18	24	15	45	60

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Věková struktura v obvodech POÚ Tanvald, Turnov a Železný Brod v roce 2005

Věková skupina	Tanvald			Turnov			Železný Brod		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
0-4	517	447	964	729	689	1 418	249	249	498
5-9	558	470	1 028	699	680	1 379	249	267	516
10-14	639	671	1 310	917	850	1 767	309	290	599
15-49	5 539	5 332	10 871	7 776	7 434	15 210	2 924	2 848	5 772
50-54	842	871	1 713	1 151	1 177	2 328	470	479	949
55-59	885	966	1 851	1 175	1 251	2 426	541	559	1 100
60-64	590	686	1 276	954	1 005	1 959	393	389	782
65-69	435	505	940	598	710	1 308	212	284	496
70-74	279	397	676	526	785	1 311	184	282	466
75-79	205	381	586	442	712	1 154	160	282	442
80-84	159	324	483	252	481	733	88	189	277
85-89	29	80	109	68	150	218	19	57	76
90+	14	51	65	27	95	122	8	27	35

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Tabulka: Ekonomicky neaktivní podle věkových skupin v obvodech POÚ podle sčítání lidu, domů a bytů k 1.3.2001

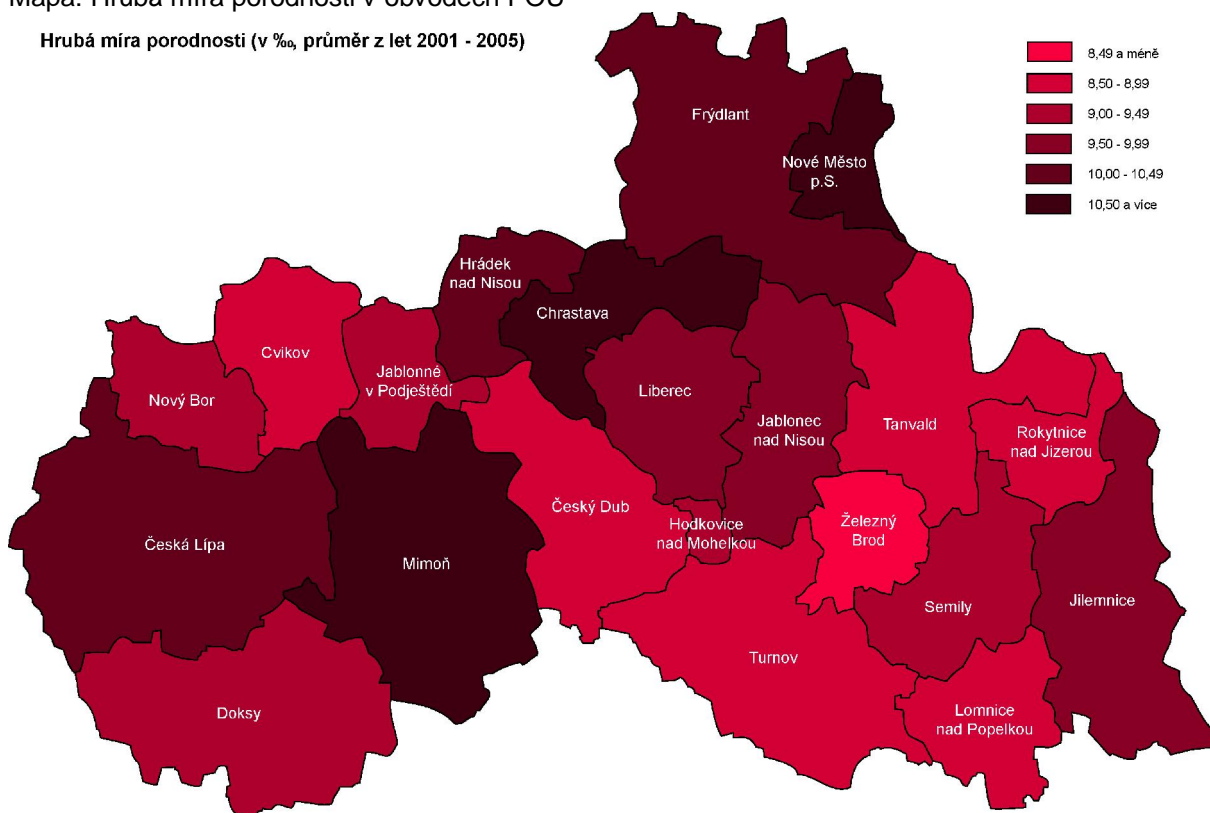
Obvod POÚ	Věková skupina							ekonomicky neaktivní	
	15- 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 59	60 - 64	65 a více	celkem	z toho děti do 15 let
Cvikov	401	145	78	163	205	255	714	3 069	1 108
Česká Lípa	4 403	1 106	612	1 079	1 255	1 544	4 653	24 528	9 876
Český Dub	550	161	52	145	233	294	1 236	3 873	1 202
Doksy	595	170	64	161	228	313	1 091	4 085	1 463
Frýdlant	1 329	414	157	330	544	726	2 096	9 162	3 566
Hodkovice n.M.	157	69	34	34	76	85	313	1 200	432
Hrádek n.N.	540	169	57	144	299	334	1 095	4 195	1 557
Chrastava	622	199	90	151	231	305	1 012	4 285	1 675
Jablonec n.N.	4 216	1 304	669	1 239	1 478	1 665	6 297	25 418	8 550
Jablonné v Podj.	265	81	31	76	111	162	451	1 822	645
Jilemnice	1 334	360	111	224	429	622	2 316	8 528	3 132
Liberec	7 778	2 122	876	1 513	2 702	3 253	12 919	46 913	15 750
Lomnice n.Pop.	867	170	88	159	329	405	1 561	5 511	1 932
Mimoň	1 137	327	141	313	351	457	1 364	7 115	3 025
Nové Město p.Sm.	363	133	68	99	129	159	568	2 514	995
Nový Bor	1 492	371	148	372	550	667	2 219	9 015	3 196
Rokytnice n.J.	400	99	50	90	161	196	878	2 782	908
Semily	1 250	293	131	228	455	513	2 258	7 805	2 677
Tanvald	1 656	479	257	552	690	793	2 601	10 777	3 749
Turnov	2 189	546	215	377	883	1 068	4 501	14 743	4 964
Železný Brod	889	260	136	351	363	345	1 542	5 690	1 804
Liberecký kraj	32 433	8 978	4 065	7 800	11 702	14 161	51 685	203 030	72 206

Zdroj: Český statistický úřad Liberec

Mapová příloha:

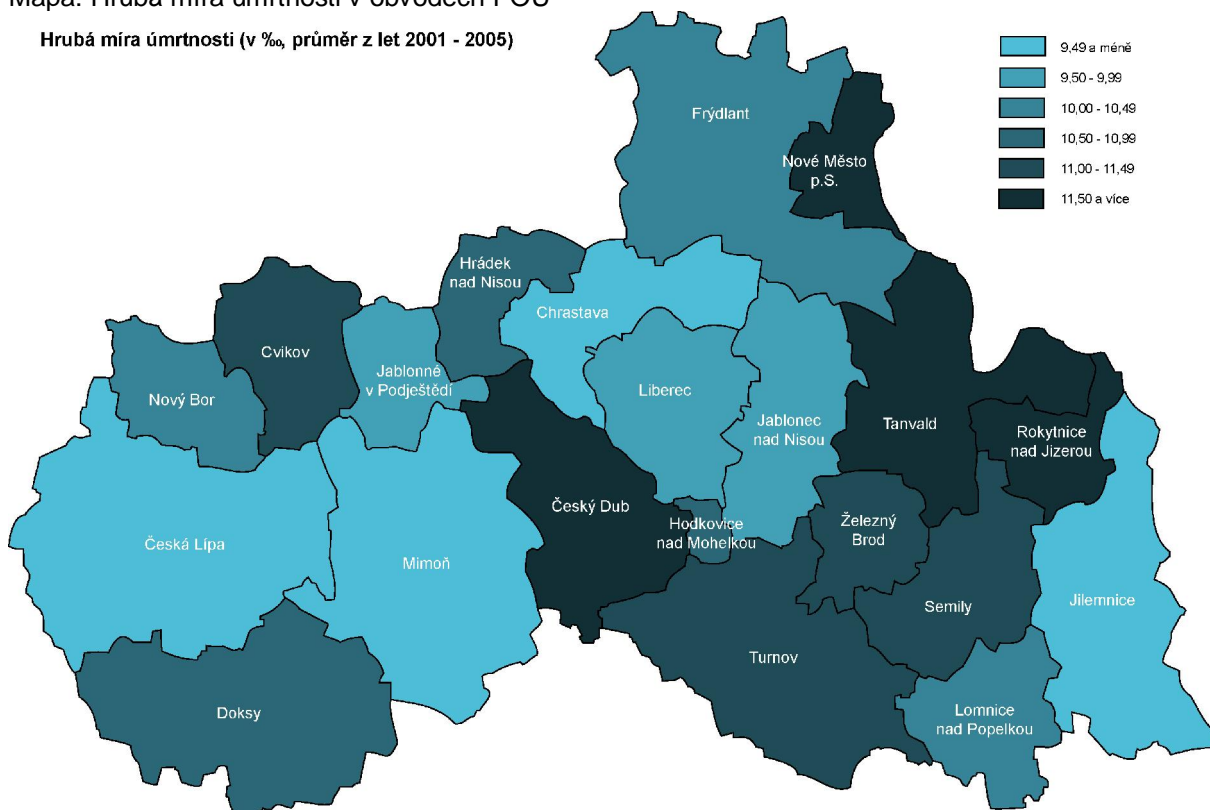
Mapa: Hrubá míra porodnosti v obvodech POÚ

Hrubá míra porodnosti (v ‰, průměr z let 2001 - 2005)

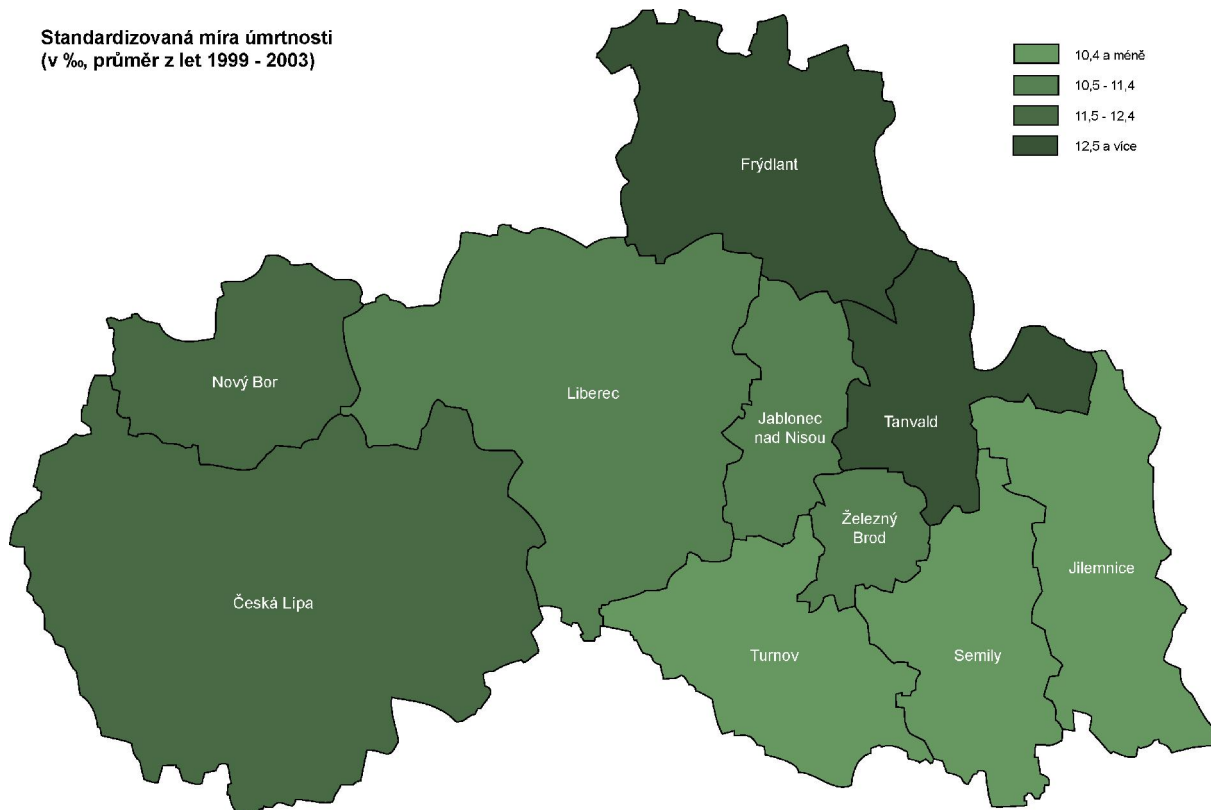

Mapa: Hrubá míra úmrtnosti v obvodech POÚ

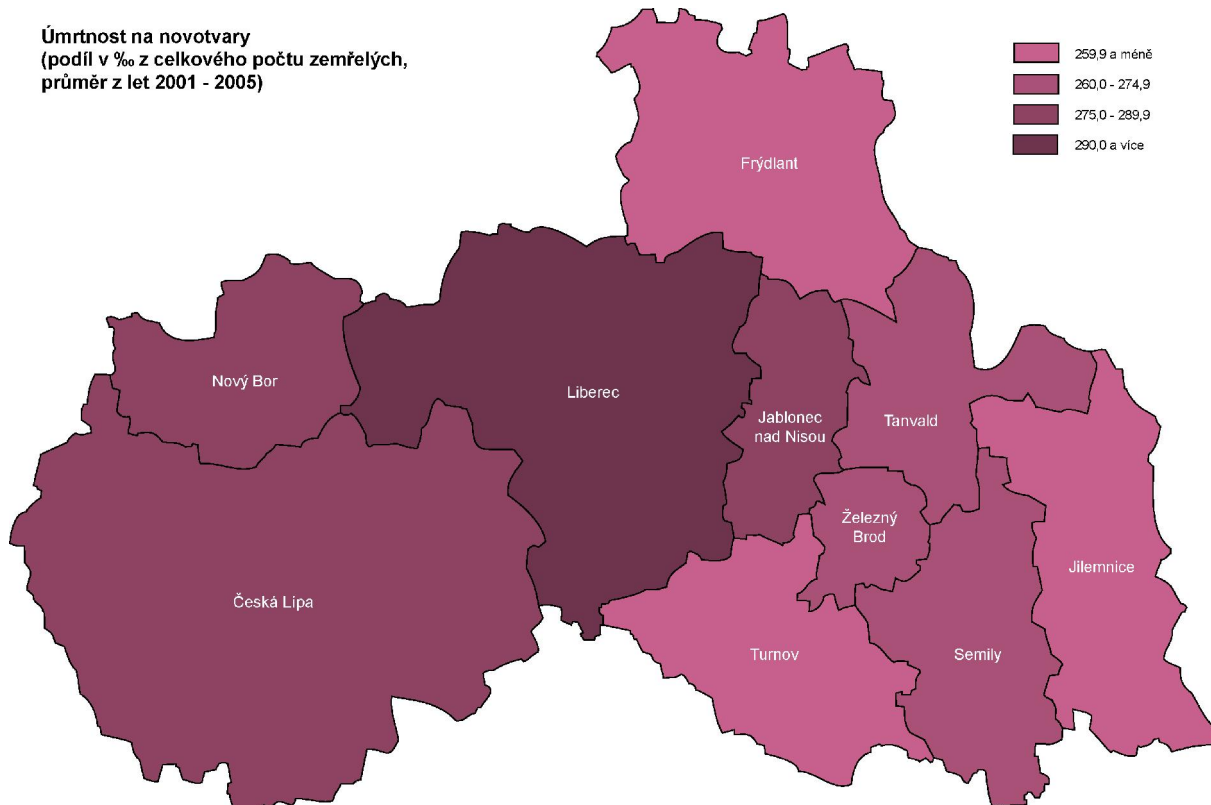
Hrubá míra úmrtnosti (v ‰, průměr z let 2001 - 2005)

Mapa: Standardizovaná míra úmrtnosti v obvodech ORP

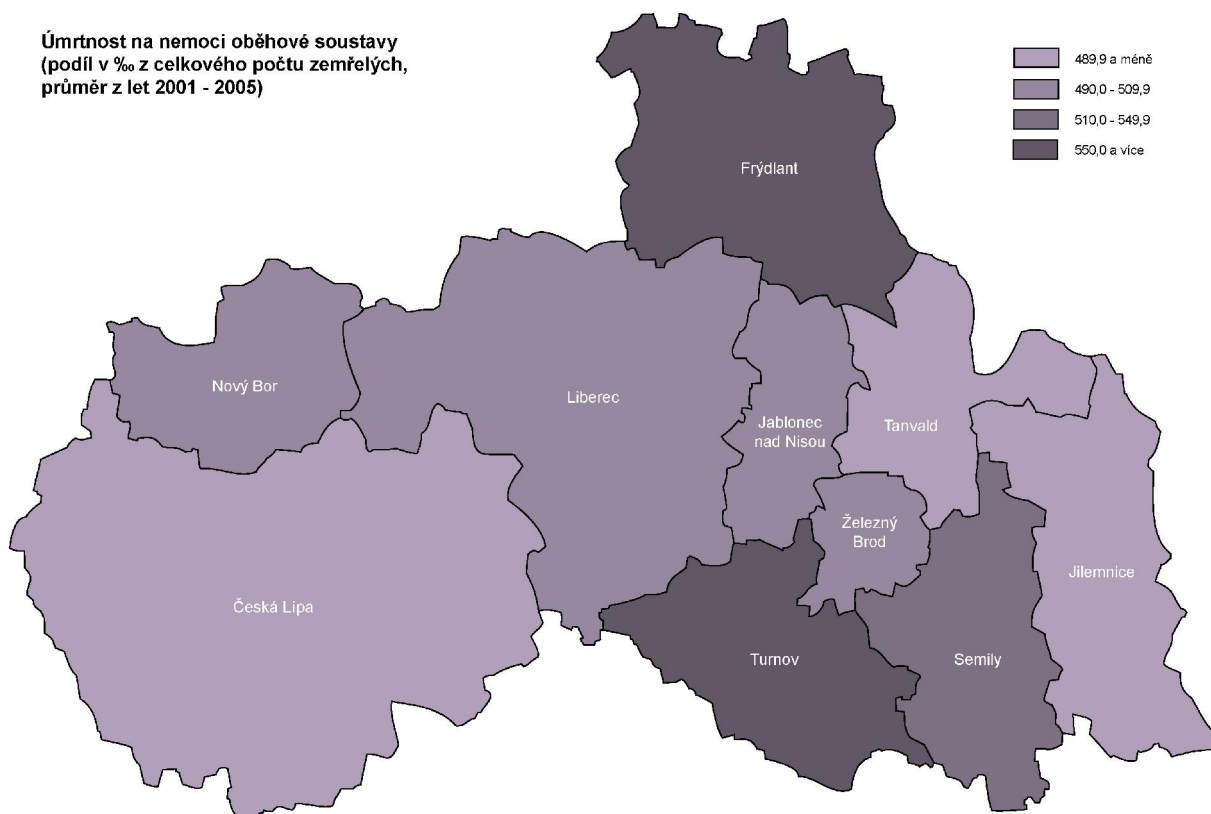

Mapa: Úmrtnost na novotvary v obvodech ORP

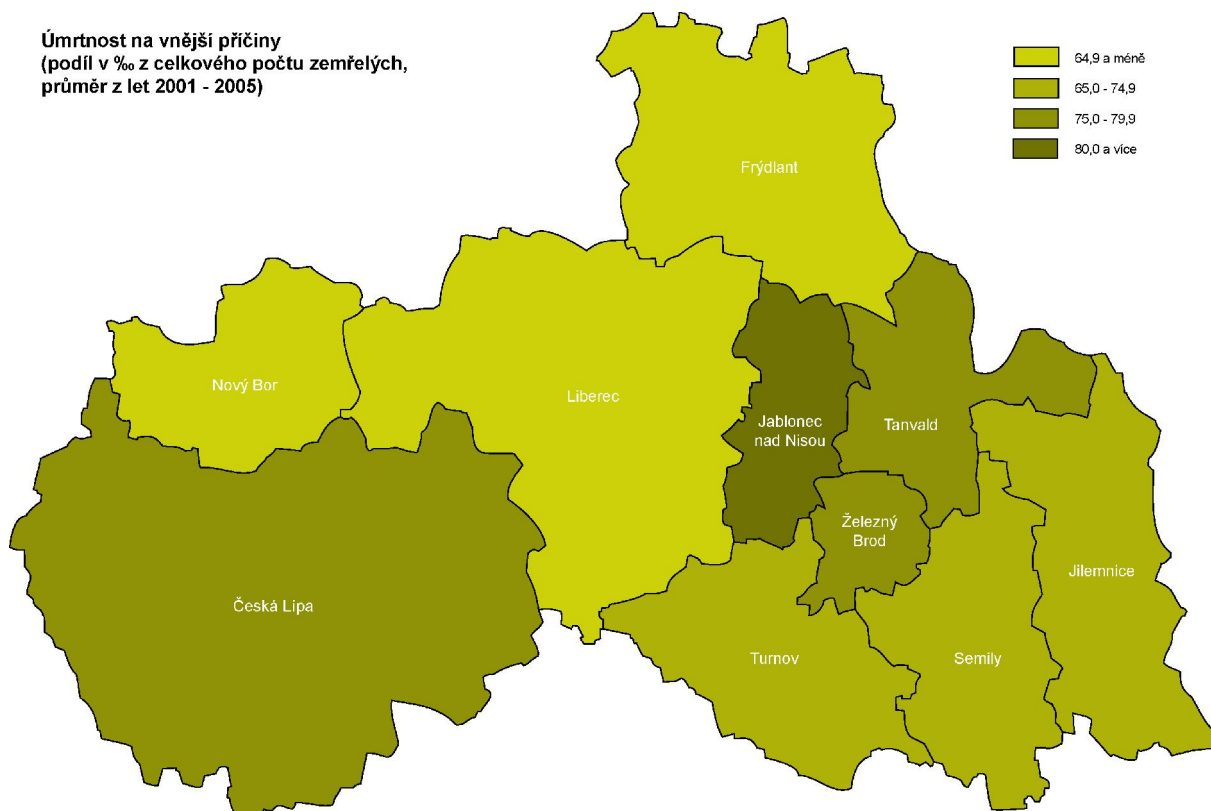
Mapa: Úmrtnost na nemoci oběhové soustavy v obvodech ORP

Úmrtnost na nemoci oběhové soustavy
(podíl v ‰ z celkového počtu zemřelých,
průměr z let 2001 - 2005)

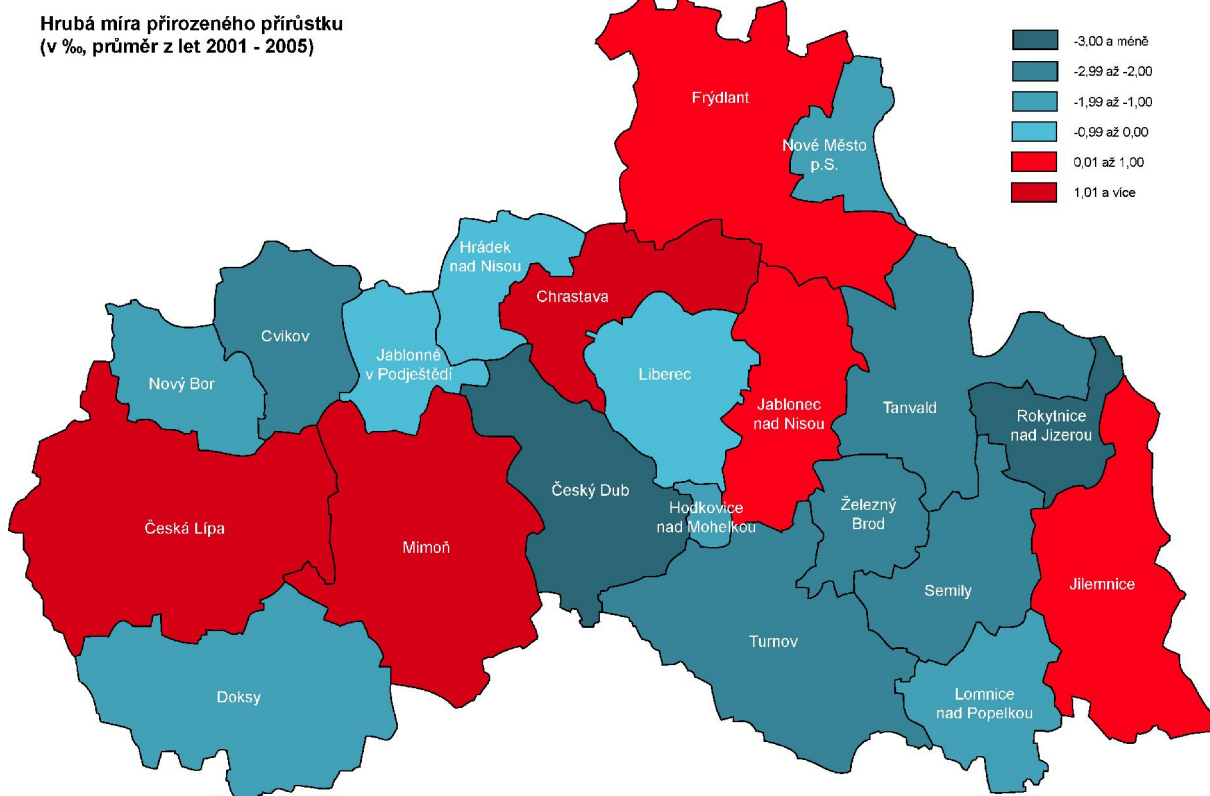

Mapa: Úmrtnost na vnější příčiny v obvodech ORP

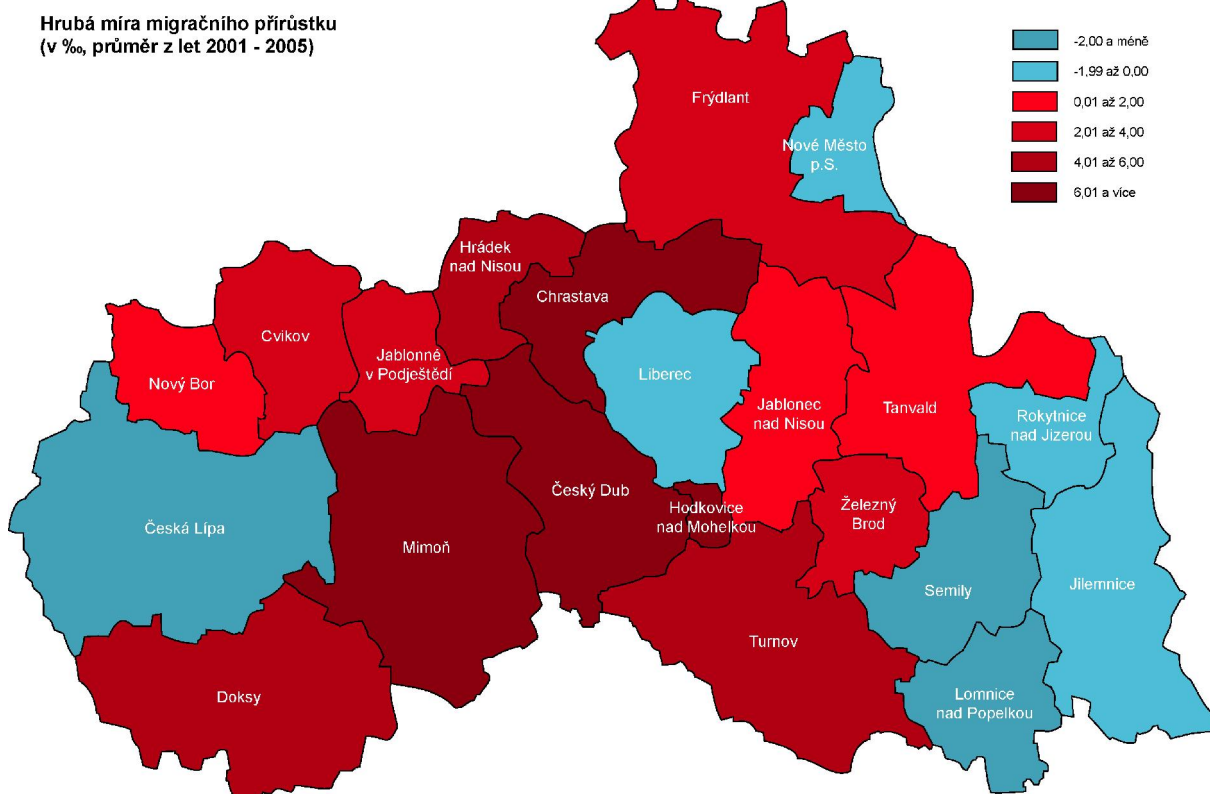
Úmrtnost na vnější příčiny
(podíl v ‰ z celkového počtu zemřelých,
průměr z let 2001 - 2005)

Mapa: Hrubá míra přirozeného přírůstku v obvodech POÚ

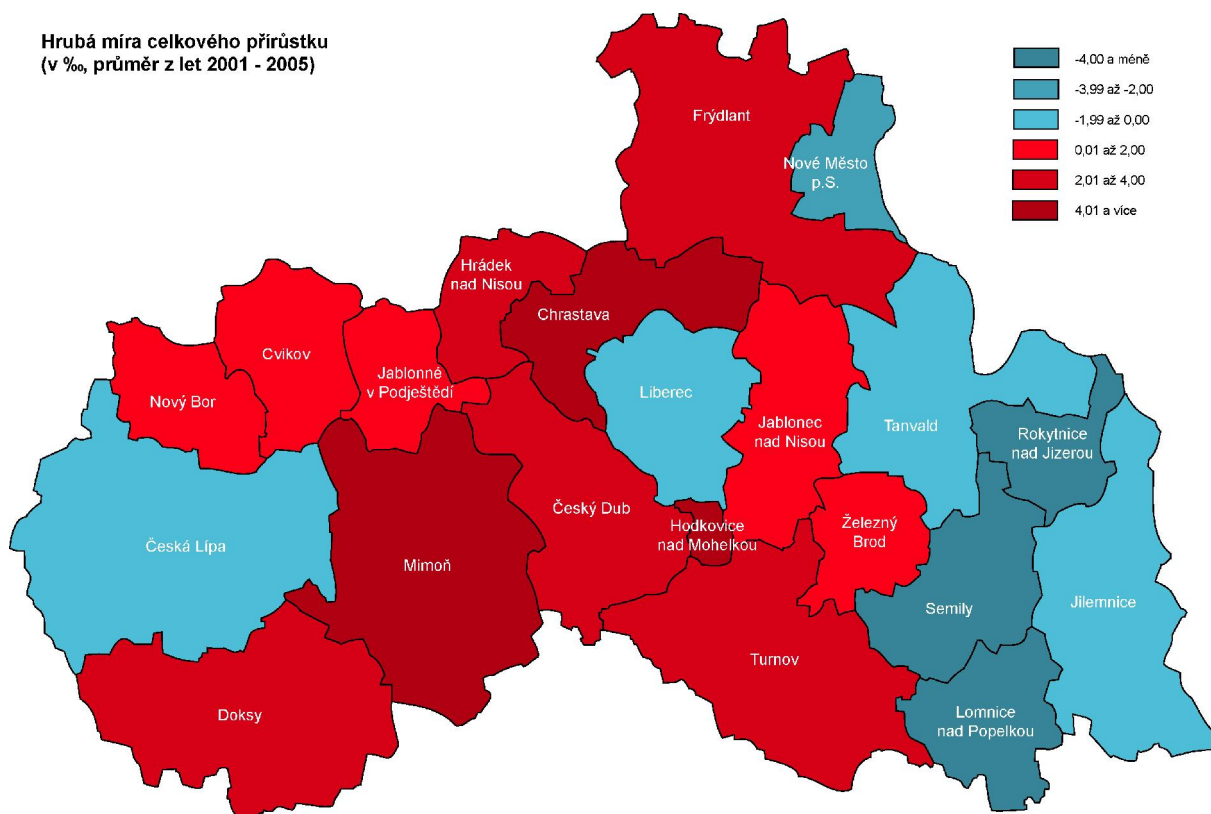

Mapa: Hrubá míra migračního přírůstku v obvodech POÚ

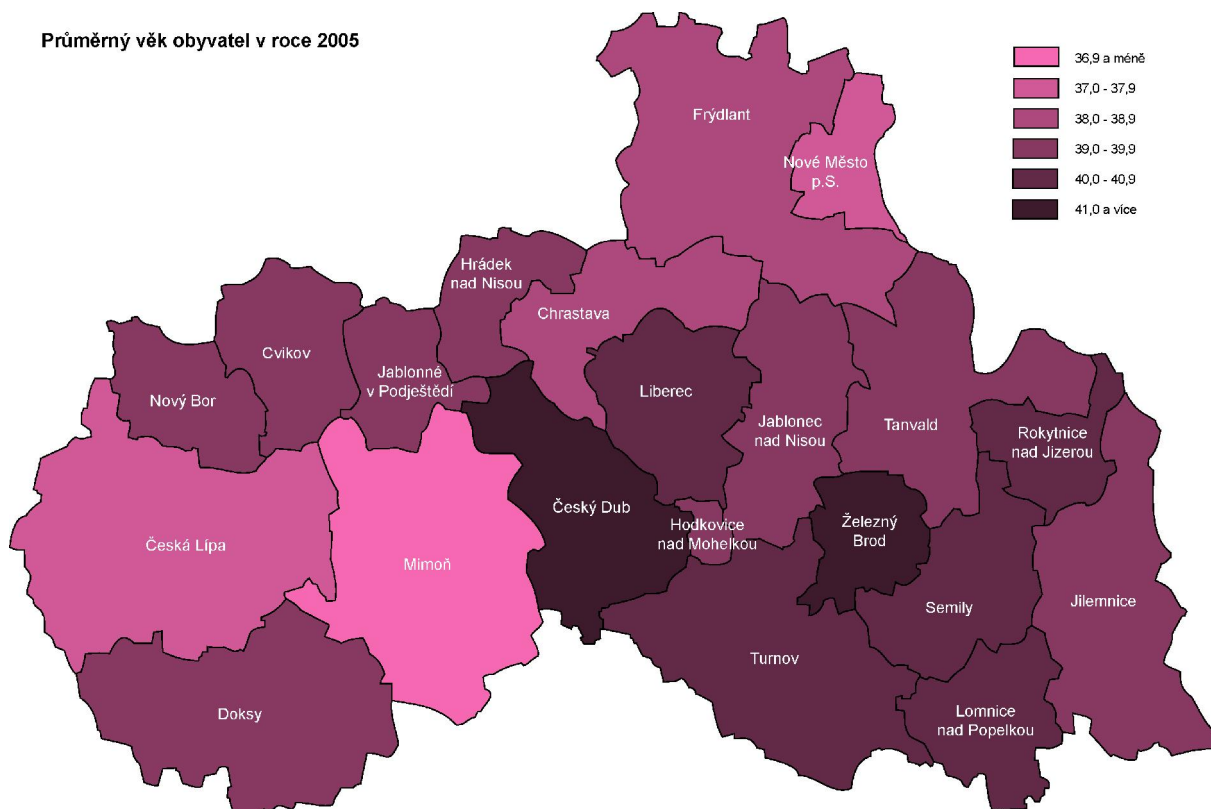
Mapa: Hrubá míra celkového přírůstku v obvodech POÚ

Hrubá míra celkového přírůstku
(v ‰, průměr z let 2001 - 2005)

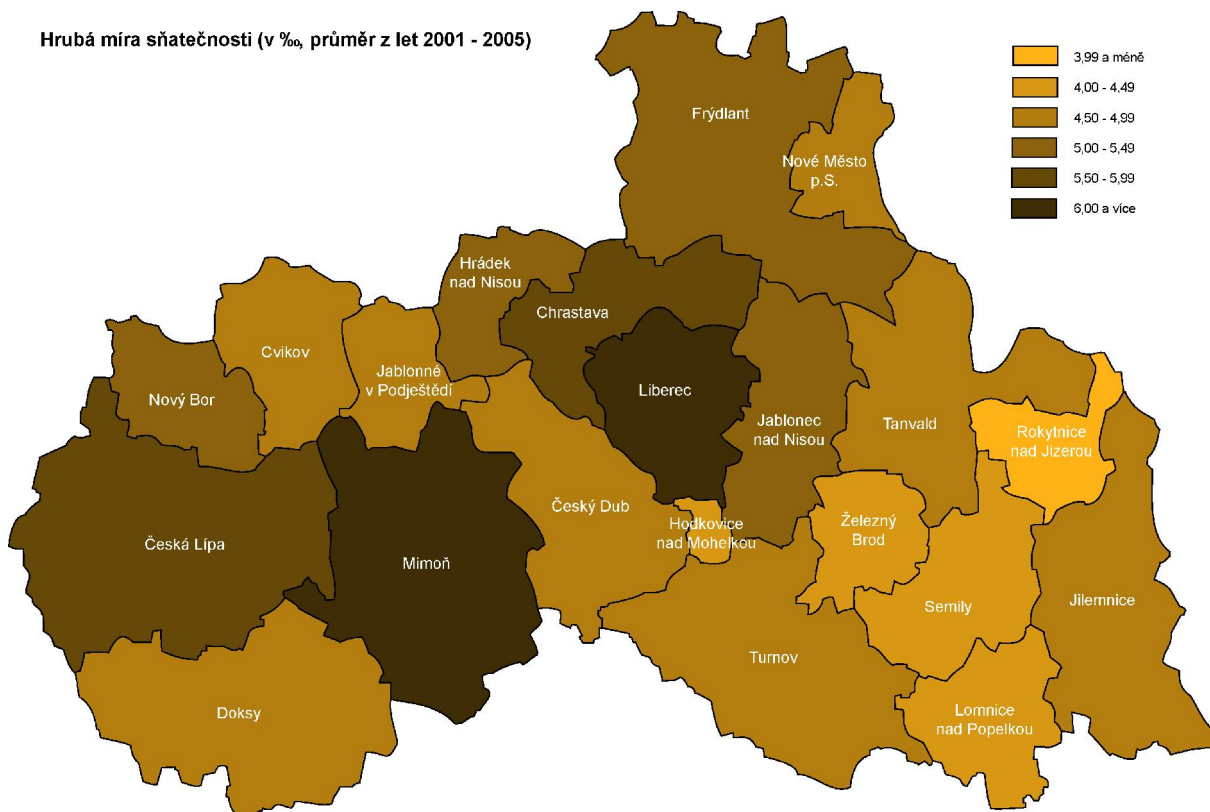

Mapa: Průměrný věk obyvatel v obvodech POÚ

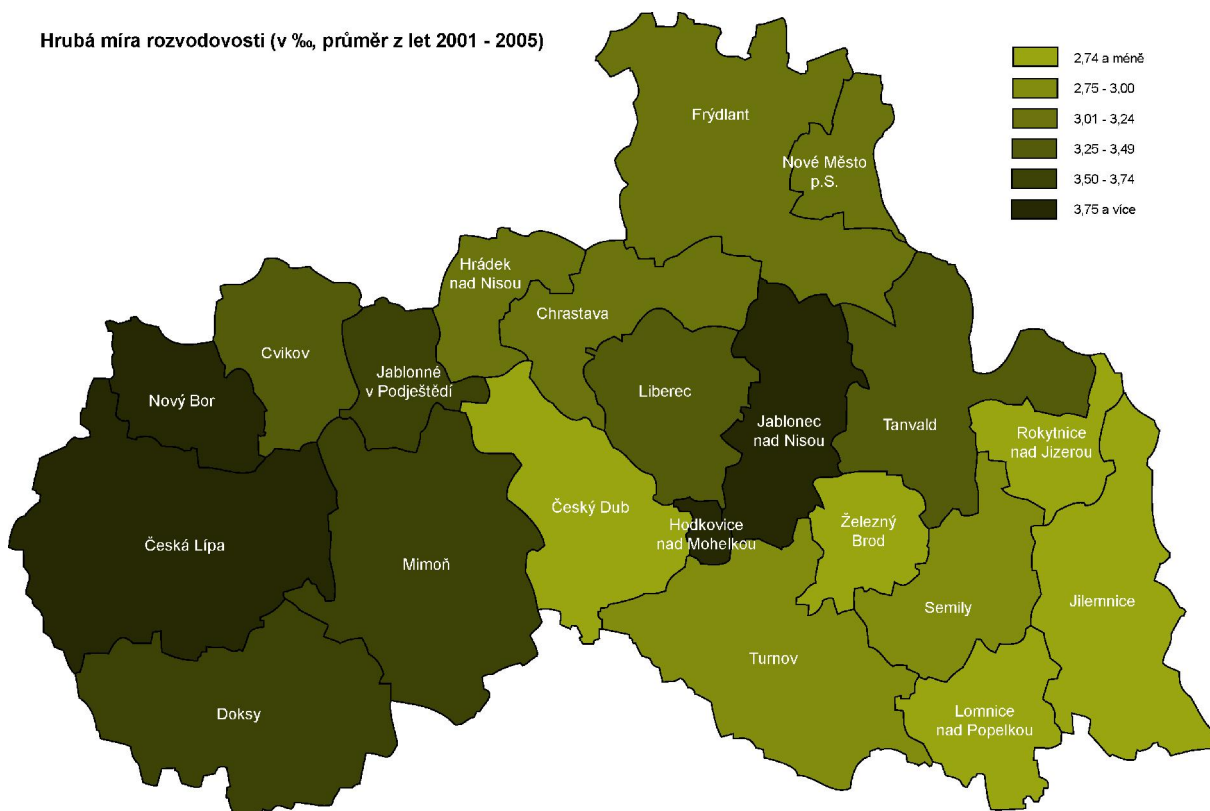
Průměrný věk obyvatel v roce 2005

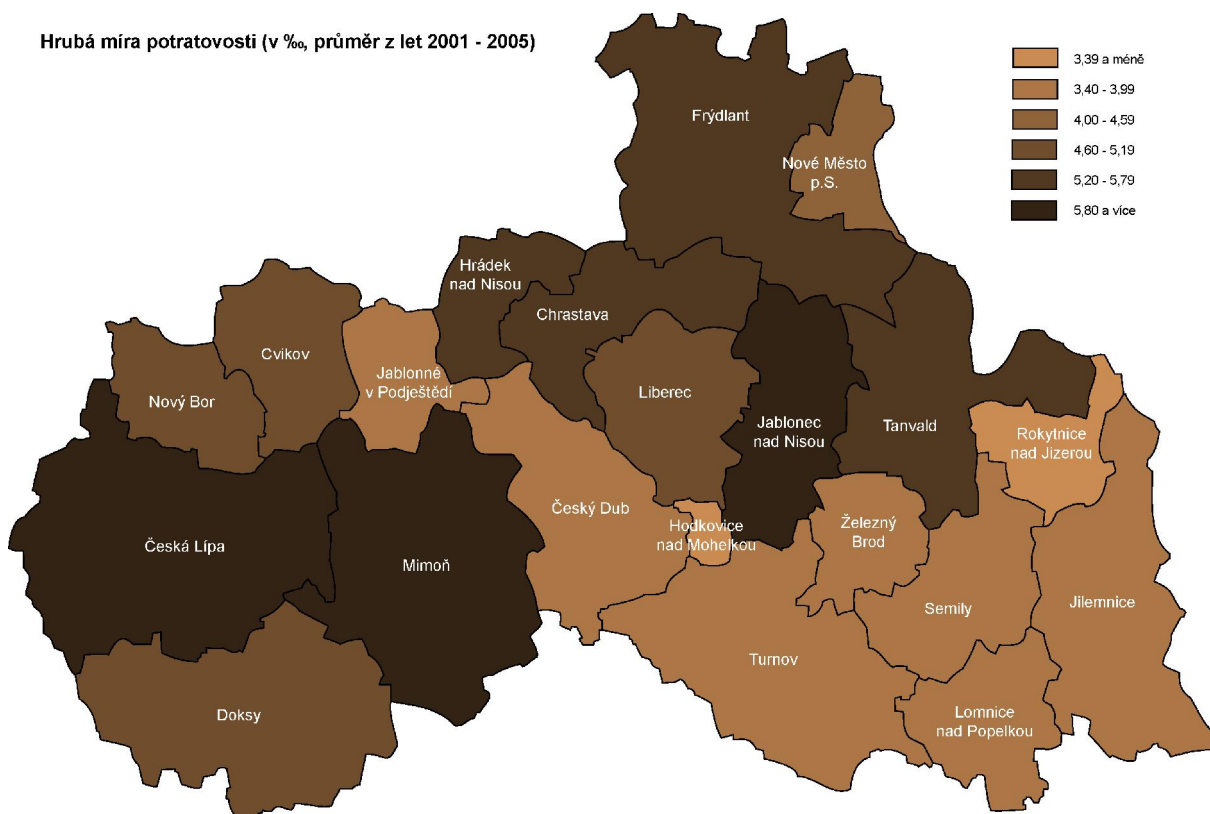
Mapa: Hrubá míra sňatečnosti v obvodech POÚ

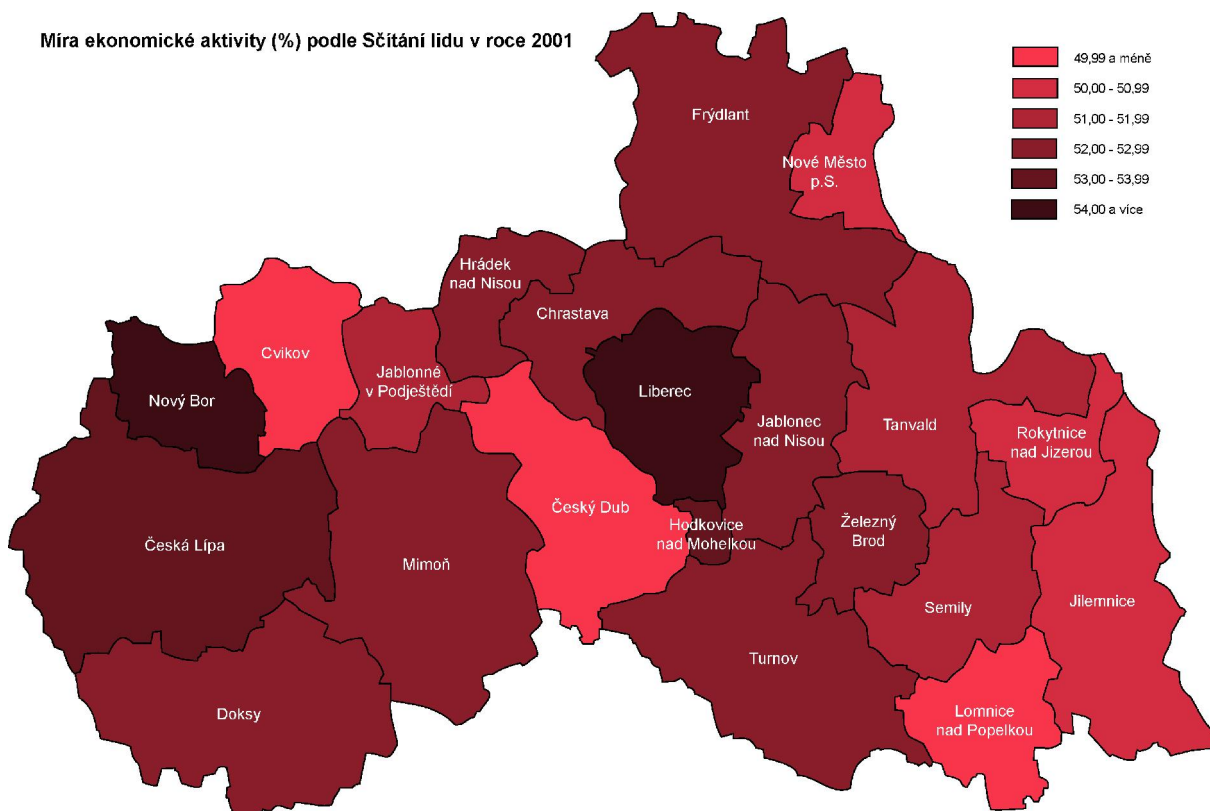
Mapa: Hrubá míra rozvodovosti v obvodech POÚ

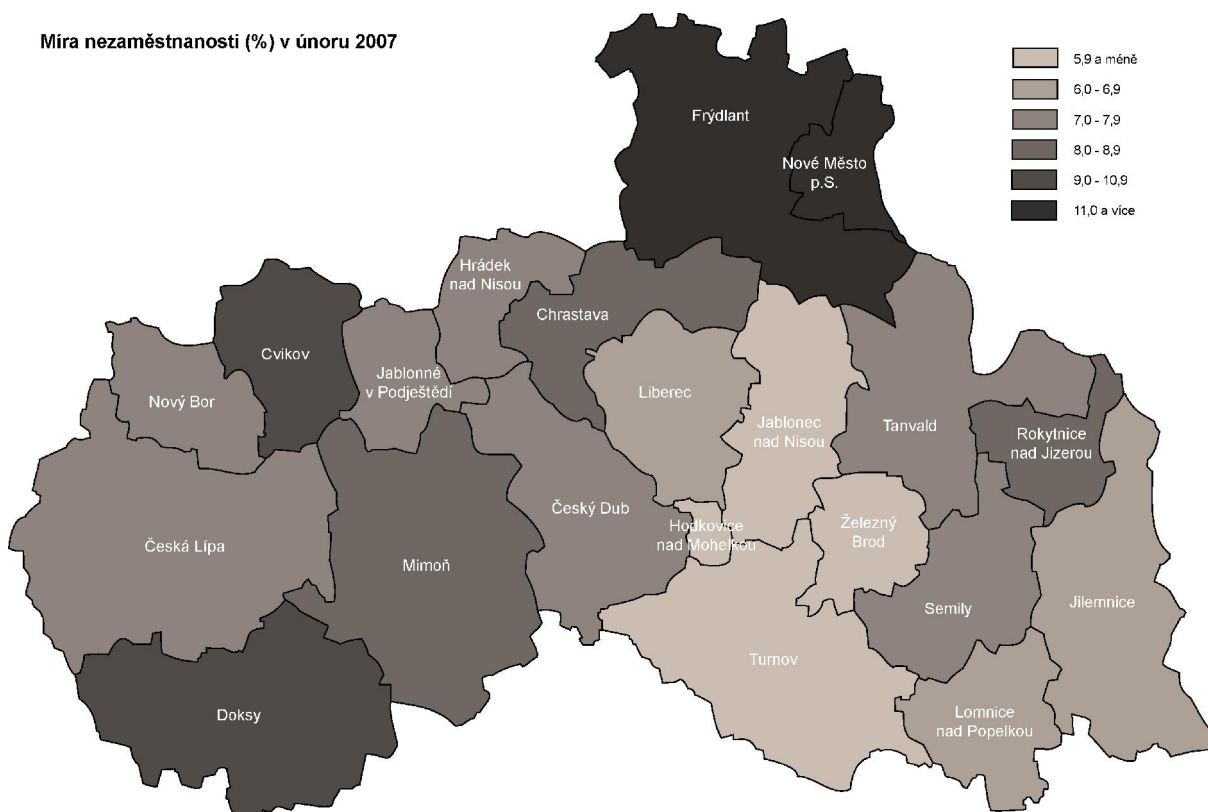
Mapa: Hrubá míra potratovosti v obvodech POÚ

Mapa: Míra ekonomické aktivity v obvodech POÚ

Mapa: Míra nezaměstnanosti v obvodech POÚ

Literatura:

- 2006 World Population Data Sheet, Population Reference Bureau, Washington. [z www.prb.org]
- Demografická ročenka krajů České republiky 1991 až 2005, Český statistický úřad, Praha, kód 4027-06. [z www.czso.cz]
- Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2005, Český statistický úřad, Praha, kód 4030-06. [z www.czso.cz]
- Demografický vývoj Libereckého kraje 2005, Český statistický úřad Liberec, kód 13-5106-05 [http://www.czso.cz/xl/edicniplan.nsf/publ/13-5106-05-2005]
- Integrovaný portál MPSV [http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz]
- Projekce obyvatelstva v krajích a oblastech ČR do roku 2050, Český statistický úřad, kód 4021-03 [z www.czso.cz]
- Statistický bulletin - Liberecký kraj za rok 2006, Český statistický úřad Liberec, kód 13-5102-06 [z www.czso.cz]
- Úmrtnostní tabulky za okresy ČR v období 2001 až 2005, Český statistický úřad, kód 4024-07 [z www.czso.cz]
- Vývoj obyvatelstva České republiky v roce 2005, Český statistický úřad, Praha, kód 4007-06. [z www.czso.cz]

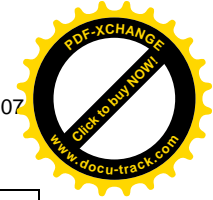
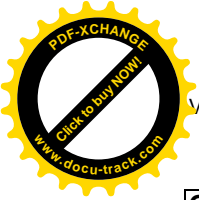
Programy Strukturálních fondů EU pro sociální oblast (VS 12)

Následující text podává základní přehled o možnostech čerpání finančních prostředků pro oblast sociálních služeb ze strukturálních fondů Evropské unie ze strany kraje a jím zřizovaných organizací. Celkově je možno čerpat z 5 operačních programů, z toho 2 tematických (Integrovaný OP a OP Lidské zdroje a zaměstnanost), 1 regionálního (ROP NUTS II Severovýchod) a 2 přeshraničních (OP Česko - Sasko a OP Česko - Polsko). Uvedeny jsou vždy příslušné prioritní osy a oblasti podpory, které se oblasti sociálních služeb dotýkají a aktivity, jež jsou podporovány. Bližší specifikace včetně návodu, jak o podporu žádat, je uvedena v příslušných operačních programech. Podrobnější tabulka s dalšími údaji je v elektronické verzi samostatně přiložena na CD.

Tabulka: Přehled operačních programů týkajících se oblasti sociálních služeb

Operační program	Integrovaný operační program
Prioritní osa	2 - Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb
Oblast podpory	2.1 - Služby v oblasti sociální integrace
Podporované aktivity	– podpora procesu a zavádění jednotného přístupu v transformaci a humanizaci pobytových zařízení sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb – investiční podpora při zajištění dostupnosti takových služeb, které umožní návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti – investiční podpora poskytovatelům sociálních služeb, zaměstnavatelům a dalším subjektům při prosazování a realizaci nástrojů sociální ekonomiky
Příjemci podpory	i kraje a jimi zřizované organizace
Operační program	Integrovaný operační program
Prioritní osa	2 - Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb
Oblast podpory	2.2 - Služby v oblasti veřejného zdraví
Podporované aktivity	– systémová opatření pro prevenci zdravotních rizik obyvatelstva a pro prevenci sociální exkluze osob znevýhodněných jejich zdravotním stavem nebo věkem (tj. rozvoj koordinovaného národního systému motivace a výchovy obyvatel ke zdravému životnímu stylu, modernizace a inovace infrastruktury pro prevenci poškozeného zdraví v důsledku známých epidemiologických rizik, chronických neinfekčních invalidizujících onemocnění, úrazů)
Příjemci podpory	i kraje a jimi zřizované organizace
Operační program	Lidské zdroje a zaměstnanost
Prioritní osa	3 - Sociální integrace a rovné příležitosti
Oblast podpory	3.1 - Podpora sociální integrace
Podporované aktivity	Vzdělávání příslušníků cílových skupin a dalších subjektů působících v oblasti sociálního začleňování, včetně vytváření a rozvoje vzdělávacích programů. Budou podporovány operace (projekty) zaměřené především na vzdělávání v oblasti plánování dostupnosti sociálních služeb, zavádění a kontroly standardů kvality, vzdělávání v oblasti managementu a řízení, profesní vzdělávání a vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb v dalších oblastech, které umožní poskytování služeb zaměřených na návrat uživatele na trh práce a do společnosti, na vzdělávání uživatelů a osob pečujících o osobu blízkou s cílem posílení jejich schopností a dovedností k návratu do společnosti a na trh práce.
Příjemci podpory	organizace a další subjekty v postavení zadavatelů sociálních služeb, poskytovatelů sociálních služeb a dalších subjektů poskytujících služby napomáhající sociální integraci cílovým skupinám a orgány veřejné správy působící v oblasti sociální integrace, tedy i kraje a jimi zřizované organizace

Operační program	Lidské zdroje a zaměstnanost
Prioritní osa	3 - Sociální integrace a rovné příležitosti
Oblast podpory	3.2 - Integrace sociálně vyloučených skupin na trh práce
Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> – účast ve vzdělávacích programech, kurzech, odborném vzdělávání – poradenské činnosti, poradenské programy vedoucí k aktivizaci a motivaci při vyhledávání zaměstnání – doprovodná opatření odstraňující bariéry k účasti na poradenských a vzdělávacích programech – podpora vzniku pracovních míst – realizace individuálních programů zaměstnanosti – tvorba programů a jejich aplikace s využitím nových netradičních metod a služeb vedoucí k uplatnění na trhu práce – podpora k sebezaměstnávání – aplikace pružným forem práce pro pracovní uplatnění
Příjemci podpory	tzv. realizující organizace - samosprávné orgány (tedy i kraje) a jimi zřizované organizace
Operační program	Regionální operační program NUTS II Severovýchod
Prioritní osa	2 - Rozvoj městských a venkovských oblastí
Oblast podpory	2.2 Rozvoj měst
Podporované aktivity	Rozvoj infrastruktury v oblasti vzdělávání, zdravotnictví a sociálních věcí
Příjemci podpory	i kraje a jimi zřizované a zakládané organizace
Operační program	Regionální operační program NUTS II Severovýchod
Prioritní osa	2 - Rozvoj městských a venkovských oblastí
Oblast podpory	2.3 Rozvoj venkova
Podporované aktivity	Rozvoj venkovské infrastruktury v oblasti zdravotnictví a sociálních věcí
Příjemci podpory	i kraje a jimi zřizované a zakládané organizace
Operační program	Operační program Česko-Sasko
Prioritní osa	1 - Rozvoj společenských rámcových podmínek v dotační oblasti
Oblast podpory	Kooperativní zlepšení a rozvoj infrastruktury dle poptávky a kooperací v oblasti regionálního plánování a rozvoje podoblast- Sociální infrastruktura
Podporované aktivity	- podpora opatření aktivity v oblasti sociálních věcí při zvláštním zohlednění změny struktur a funkčnosti z důvodů demografického vývoje v pohraničí
Příjemci podpory	i kraje a jimi zřizované organizace
Operační program	Operační program Česko-Sasko
Prioritní osa	1 - Rozvoj společenských rámcových podmínek v dotační oblasti
Oblast podpory	Kooperativní opatření v oblasti lidských zdrojů, sociokulturního rozvoje a partnerské spolupráce Podoblast- Sociální věci
Podporované aktivity	- předpokládá se specifická pomoc pro osoby s postižením za účelem jejich integrace a zajištění rovnosti šancí, pro podporu tolerance a otevřenosti mladých jsou příhraniční regiony predestinovány, mladí lidé se mají brzy dostat do kontaktu s mladými lidmi ze sousedních zemí, efektivní spolupráce zajistí odbourávání předsudků proti lidem z jiných zemí
Příjemci podpory	i kraje a jimi zřizované organizace
Operační program	Operační program Česko - Sasko
Prioritní osa	Společný fond malých projektů
Oblast podpory	Společný fond malých projektů
Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> – Vzdělávání, věda, kvalifikace, zaměstnávání a zastoupení zaměstnanců; – Setkávání občanů, umění, kultura, sport, náboženství, zdraví a sociální záležitosti, dobročinnost a charitativní iniciativy;
Příjemci podpory	i kraje a jimi zřizované organizace

Operační program	Operační program Česko - Polsko
Prioritní osa	3 - Podpora spolupráce místních společenství
Oblast podpory	3.3 Fond mikroprojektů
Podporované aktivity	Rozpracovává specifický cíl Stimulace rozvoje místního společenství prostřednictvím podpory aktivit lokálních aktérů - Fond mikroprojektů – posilování přeshraničních vazeb obyvatel a institucí poskytujících veřejné statky a služby realizací nejmenších projektů Programu
Příjemci podpory	i kraje a jimi zřizované organizace

Literatura:

Integrovaný operační program pro období 2007-2013, Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, Praha.

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007-2013, Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, Praha.

Regionální operační program NUTS II Severovýchod pro období 2007-2013, Liberecký kraj, Královéhradecký kraj, Pardubický kraj.

Program přeshraniční spolupráce 2007-2013, Svobodný stát Sasko- Česká republika.

Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika- Polská republika 2007-2013.